den of in het kader van internationale organisaties. Voor zover de Gemeenschap van deze bevoegdheid gebruik heeft gemaakt, stellen de door haar getroffen regelingen alle afwijkende bepalingen der Lid-Staten ter zijde. Zolang daarentegen de overgangsperiode van artikel 102 Toetredingsakte niet is verstreken en de Gemeenschap geen volledig gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid ter zake, mogen de Lid-Staten op nationaal niveau de geëigende instandhoudingsmaatregelen nemen, onverminderd evenwel de ingevolge het Verdrag, met name artikel 5, op hun rustende verplichting tot samenwerking.

4. De in het gemeenschapsrecht verankerde regel van gelijke behandeling verbiedt niet alleen de zichtbare discriminaties op grond van nationaliteit, maar ook alle verkapte vormen van discriminatie, die door toepassing van andere onderscheidingscriteria in feite tot hetzelfde resultaat leiden.

5. Nationale maatregelen die, door te kiezen voor een criterium gebaseerd op de grootte en het motorvermogen van de vaartuigen, ertoe leiden dat een deel van de vissersvloten van andere Lid-Staten wordt geweerd uit de visserijzones onder de soevereiniteit of jurisdictie van de betrokken Lid-Staat, zonder dat zij een vergelijkende verplichting opleggen aan de eigen onderdanen, zijn in strijd zowel met artikel 7 EEG-Verdrag als met artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76.

In de zaak 61/77,

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Temple Lang als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur M. Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verzoekster,

ondersteund door

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN, ten deze vertegenwoordigd door G. W. Maas Geesteranus, plaatsvervangend juridisch adviseur bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, als gemachtigde, bijgestaan door M. J. Kuiper, hoofdadministrateur bij de juridische dienst van het Ministerie van Landbouw en Visserij, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter ambassade van Nederland,

tussenkomende partij,

tegen

IERLAND, ten deze vertegenwoordigd door L. J. Lysaght, Chief State Solicitor, als gemachtigde, bijgestaan door R. J. O'Hanlon, S.C., domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter ambassade van Ierland,

verweerder,

betreffende een verzoek tot vaststelling dat Ierland, door bepaalde beperkende maatregelen voor de zeevisserij in te voeren, zijn uit het EEG-Verdrag voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, M. Sørensen en G. Bosco, kamerpresidenten, A. M. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart en A. O'Keeffe, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten, het procesverloop, en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten

Op 20 oktober 1970 werden door de Raad van de Europese Gemeenschappen krachtens inzonderheid de artikelen 42 en 43 EEG-Verdrag vastgesteld de verordeningen nrs. 2141 en 2142/70, houdende respectievelijk een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijprodukten en de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector (PB 1970, L 236, blz. 5 en 1).

De bij het zogenoemde Toetredingsverdrag van 22 januari 1972 gevoegde Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing der Verdragen bevat in de artikelen 98-103 bepalingen inzake de visserij. Artikel 102 bepaalt dat uiterlijk vanaf het zesde jaar na de toetreding de Raad, op voorstel van de Commissie, de voorwaarden vaststelt voor de uitoefening van de visserij, ten einde de bescherming van de visbanken en het behoud van de biologische rijkdommen van de zee te waarborgen.

Op 19 januari 1976 stelde de Raad verordening nr. 100/76 vast, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijprodukten, alsmede verordening nr. 101/76, houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector (PB 1976, L 20, blz. 1 en 19); daarbij werden de verordeningen nrs. 2141 en 2142/70 ingetrokken.

Op 8 oktober 1976 legde de Commissie de Raad een ontwerp-verordening voor

tot instelling van een gemeenschappelijk stelsel voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden (PB 1976, C 255, blz. 3).

Tijdens zijn bijeenkomst van 30 oktober 1976 te 's-Gravenhage nam de Raad een resolutie aan — welke op 3 november daaropvolgende formeel werd vastgesteld — waarbij werd overeengekomen dat de Lid-Staten per 1 januari 1977 in een onderling afgestemde actie hun viserijzones langs hun aan de Noordzee en de noordelijke Atlantische Oceaan gelegen kusten zouden uitbreiden tot 200 mijl, en dat vanaf dat zelfde tijdstip de visserij in die zones door vaartuigen van derde landen zou worden geregeld door overeenkomsten tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen. Bijgevolg gaf de Raad de Commissie opdracht onverwijld overeenkomstig zijn richtlijnen onderhandelingen te openen met de betrokken derde landen, en hij besloot tot een gemeenschappelijke gedragslijn van de Lid-Staten bij de werkzaamheden in het kader van de internationale visserijcommissies, met name de commissies voor de visserij in het noordwestelijke, het noordoostelijke en het zuidoostelijke deel van de Atlantische Oceaan.

Bij die zelfde gelegenheid verklaarde de Raad zich akkoord (bijlage VI bij de resolutie) met een verklaring van de Commissie van de volgende inhoud:

„In afwachting van de invoering van de thans in voorbereiding zijnde communautaire maatregelen inzake de instandhouding van het visbestand zullen de Lid-Staten geen unilaterale instandhoudingsmaatregelen nemen.

Indien echter in de internationale commissies voor de visserij geen overeenstemming wordt bereikt voor het jaar 1977 en indien vervolgens niet onmiddellijk autonome communautaire maatregelen kunnen worden aangenomen, kunnen de Lid-Staten als conservatoire maatregel en op niet-discriminerende wijze de passende maatregelen nemen ter bescherming van de visbestanden in de viszones die aan hun kusten grenzen.

Alvorens deze maatregelen te nemen, tracht de betrokken Lid-Staat de goedkeuring van de Commissie te verkrijgen, die in alle stadia van deze procedures moet worden geraadpleegd.

Deze eventueel te nemen maatregelen lopen niet vooruit op de beleidslijnen die zullen worden aangenomen voor de tenuitvoerlegging van de communautaire instandhoudingsmaatregelen."

In een resolutie betreffende bepaalde aspecten van de communautaire visserijregeling verklaarde de Raad dat voor het herstel en het behoud van de visbestanden een strenge controle en maatregelen op gemeenschapsniveau nodig waren ten einde een optimale opbrengst van de potentiële hulpbronnen der Gemeenschap te verzekeren. Hij stelde vast dat de controle en het behoud van de viszone voor de Ierse kust, gezien de uitgestrektheid van die zone, voor die Lid-Staat geen grotere lasten mochten meebrengen dan door de omvang van de Ierse visserij in die zone werden gerechtvaardigd, en hij besloot dat de toepassing van bestaande of nieuwe controlemaatregelen gepaard moest gaan met passende voorzieningen om een billijke verdeling van de daardoor ontstane lasten te verzekeren. In verband met de economische verhoudingen in de Ierse visserij besloot de Raad tot toepassing van de bepalingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid, aangevuld door de bepalingen van de Toetredingsakte en aangepast aan de uitbreiding van de viserijzones tot 200 mijl, ten einde een gestadige en geleidelijke uitbreiding van de Ierse visserij-industrie te verzekeren op basis van het Ierse regeringsprogramma inzake de ontwikkeling van de visserij in de kustwateren.

Tenslotte nam de Raad akte van eenzijdige verklaringen, afgelegd in verband met zijn resolutie betreffende bepaalde aspecten van de communautaire visserijregeling, met name van een verklaring

van de Ierse regering volgens welke de gestadige en geleidelijke ontwikkeling van de Ierse visserij-industrie slechts kon worden gewaarborgd door de instelling van een exclusieve kustzone van 50 mijl; een akkoord binnen de Raad over het probleem van deze kustzone is een voorwaarde voor het vaststellen van nieuwe beleidslijnen voor de onderhandelingen met derde landen over bijzondere overeenkomsten ter zake van wederzijdse visserijrechten.

De visserijproblematiek werd door de Raad opnieuw besproken tijdens zijn vergadering van 15 en 16 november 1976. Bij deze gelegenheid verklaarde de Ierse minister van Buitenlandse Zaken dat wanneer niet spoedig een akkoord over instandhoudingsmaatregelen werd bereikt, Ierland zich genoopt zou zien eenzijdig dergelijke maatregelen te nemen.

Op 3 december 1976 legde de Commissie de Raad een ontwerp-verordening voor tot vaststelling van overgangsmaatregelen voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden. Deze tijdelijke maatregelen zouden van kracht zijn tot de invoering van een gemeenschappelijke regeling en uiterlijk tot 31 december 1977. Volgens artikel 2 van de ontwerp-verordening dienden de Lid-Staten zich van alle eenzijdige instandhoudingsmaatregelen te onthouden.

Op 13 december 1976 stelde de Ierse regering daarnaast nog andere overgangsmaatregelen voor, die zij noodzakelijk achtte voor het welslagen van haar eigen programma voor de ontwikkeling van de visserij. Hiertoe behoorde onder meer een visverbod voor vaartuigen langer dan 85 voet en een motorvermogen van meer dan 1 000 pk in een zone van 20 mijl vanaf de Ierse laagwaterlijn. De Ierse regering merkte op dat de voorgestelde maatregelen geacht moesten worden niet te prejudiciëren aan definitieve akkoorden, waarbij haars inziens een beschermde kustzone van 50 mijl moest worden ingesteld.

Tijdens zijn vergaderingen van 13 en 20 december 1976 slaagde de Raad er niet in tot een akkoord te komen over voorlopige instandhoudingsmaatregelen die in afwachting van een definitieve gemeenschapsregeling zouden worden toegepast. Daarop verklaarde de Ierse minister van Buitenlandse Zaken dat zijn regering per 1 januari 1977 maatregelen zou invoeren om overbevissing in de Ierse wateren te voorkomen.

Op 20 december 1976 diende de Commissie een aanvulling in op de ontwerpverordening tot instelling van instandhoudingsmaatregelen, en vervolgens op 14 januari 1977 een nieuwe ontwerp-verordening houdende bepaalde overgangsmaatregelen voor het behoud van de visstand.

Deze ontwerp-verordening bepaalde in artikel 1, lid 1, dat de visserij in bepaalde zones van 12 mijl vanaf de laagwaterlijn der Lid-Staten kan worden voorbehouden aan schepen met een lengte van minder dan 85 voet en een motorvermogen van minder dan 1 000 pk.

De bijeenkomst van de Raad van 18 januari 1977 bracht wederom geen overeenstemming over de ontwerp-verordeningen van de Commissie, die door de Ierse regering als onvoldoende werden gekwalificeerd.

Tijdens de bijeenkomst van de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken van 8 en 9 februari 1977 bevestigde de Ierse regering haar voornemen eenzijdig maatregelen tot instandhouding van de visgronden vast te stellen indien op gemeenschapsniveau geen besluiten tot stand zouden komen.

Bij telex van 11 februari 1977 maakte de Commissie de Ierse regering erop opmerkzaam dat volgens de verklaring van 's-Gravenhage de betrokken Lid-Staat, alvorens instandhoudingsmaatregelen te nemen, de goedkeuring moet trachten te verkrijgen van de Commissie, die in alle stadia van de procedures moet worden geraadpleegd.

Bij brief van 14 februari 1977 deed de permanente vertegenwoordiging van Ierland bij de Gemeenschappen de Commissie een mededeling toekomen van de Ierse minister van Buitenlandse Zaken, inhoudende dat de Ierse regering zich genoopt zag eenzijdige instandhoudingsmaatregelen te nemen.

Op 16 februari 1977 stelde de Ierse minister van Visserij twee verordeningen vast betreffende de zeevisserij. De eerste hiervan, de „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) Order 1977" verbiedt de toegang tot en de uitoefening van de visserij in een zeegebied gelegen binnen de exclusieve visserijzone van Ierland en begrensd door de parallel van 56° 30' NB, de meridiaan van 12° WL en de parallel van 50° 30' NB. Krachtens deze verordening is het verboden, enerzijds, voor een ieder die zich aan boord van een zeevisserijvaartuig bevindt, in de betrokken wateren te vissen of daartoe pogingen te doen, en anderzijds, voor ieder vissersvaartuig in die zone vis aan boord te hebben — behoudens wanneer deze in overeenstemming met de wettelijke bepalingen is gevangen — of vistuig voor gebruik gereed te houden.

De tweede verordening, de „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) (Nr. 2) Order 1977" bevat een vrijstelling van dat verbod voor vaartuigen met een lengte van minder dan 33 m of een motorvermogen van minder dan 1 100 pk.

Op 18 februari 1977 stelde de Raad verordening nr. 350/77 vast, houdende bepaalde overgangsmaatregelen voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden (PB 1977, L 48, blz. 28).

Op 21 februari vond een bijeenkomst plaats van vertegenwoordigers van de Commissie, de Ierse regering en de andere Lid-Staten, waar over de voorgenomen eenzijdige maatregelen van de Ierse regering is gesproken.

Bij brief van 22 februari 1977 verzocht de Commissie de Ierse regering het tijdstip van inwerkingtreding der omstreden maatregelen minstens tot 15 maart uit te stellen.

Op 11 maart 1977 deed de Commissie de Raad een ontwerp-verordening toekomen tot vaststelling van vangstquota voor bepaalde zones en programma's voor de visserij in die zones. Tijdens de vergadering van de ministers van Landbouw van 26 en 27 maart 1977 kon over deze ontwerp-verordening geen overeenstemming worden bereikt.

Op 25 maart 1977 besprak de Raad de gewijzigde voorstellen van de Commissie, die door Ierland en de andere Lid-Staten, met uitzondering evenwel van het Verenigd Koninkrijk, als overgangsmaatregelen werden aanvaard.

Op 4 april 1977 deelde de Ierse regering de Commissie mee dat de eenzijdige Ierse maatregelen per 10 april in werking zouden treden. Zij nodigde de andere Lid-Staten uit haar ter goedkeuring visserijprogramma's voor te leggen met het oog op toepassing van een regeling gebaseerd op de beleidslijnen van de Commissie.

Bij schrijven van 2 mei 1977 leidde de Commissie tegen Ierland de procedure van artikel 169 EEG-Verdrag in. Zij stelde vast dat Ierland zijn uit het gemeenschapsrecht voortvloeiende verplichtingen had geschonden door het vaststellen en toepassen van maatregelen die een discriminerende werking hebben en niet zijn aangepast aan het doel dat er beweerdelijk mee wordt nagestreefd; de Ierse regering werd derhalve uitgenodigd voor 6 mei 1977 haar opmerkingen bij de Commissie in te dienen.

Op genoemde datum diende de Ierse regering opmerkingen in over de haar verweten inbreuk. Hierdoor niet tevredengesteld, bracht de Commissie op 7 mei 1977 het in artikel 169 EEG-Verdrag bedoelde met redenen omklede advies uit.

Bij telex van 10 mei 1977 wees de Ierse regering het verwijt dat zij haar verplichtingen niet was nagekomen, van de

hand. Zij verklaarde nogmaals van mening te zijn dat, bij gebreke van overeenstemming over gemeenschappelijke instandhoudingsmaatregelen, de door haar genomen maatregelen noodzakelijk waren voor het behoud van de visbestanden in de betrokken wateren.

II — Schriftelijke behandeling

Op 13 mei 1977 verzocht de Commissie met toepassing van artikel 169, tweede alinea, EEG-Verdrag het Hof van Justitie vast te stellen dat Ierland door het invoeren van eenzijdige instandhoudingsmaatregelen voor de visserij zijn verdragsverplichtingen had geschonden.

Eveneens op 13 mei 1977 verzocht de Commissie krachtens artikel 186 EEG-Verdrag om vaststelling van voorlopige maatregelen. Zij concludeerde daarbij dat het den Hove zou behagen

a) de Ierse regering te bevelen de genomen maatregelen formeel te schorsen,

b) dan wel, zo het Hof dit verkoos, de Ierse regering te verzoeken de genomen maatregelen formeel te schorsen, voor zover dit noodzakelijk was voor de toepassing van de in het verzoekschrift omschreven regelingen.

Bij beschikking van 13 mei 1977 besloot de president van het Hof van Justitie krachtens artikel 85, eerste alinea, van het Reglement voor de procesvoering het verzoek om voorlopige maatregelen ter beslissing naar het Hof te verwijzen.

Nadat de Ierse regering op 18 mei 1977 schriftelijke opmerkingen had ingediend, zijn partijen ter terechtzitting van 21 mei 1977 gehoord en hebben zij vragen van het Hof beantwoord. De advocaat-generaal heeft tijdens een tweede terechtzitting op dezelfde dag conclusie genomen.

Bij beschikking van 22 mei 1977 (Jurispr. 1977, blz. 937) heeft het Hof, voorlopig rechtdoende, de uitspraak op het krachtens artikel 186 EEG-Verdrag ingediende verzoekschrift van de Commissie aangehouden, de voortzetting van de mondelinge behandeling verdaagd tot 22 juni en partijen bevolen vóór 18 juni schriftelijk verslag te doen van het resultaat van hun onderhandelingen.

Op 18 juni 1977 dienden partijen een gemeenschappelijk rapport in en verzochten het Hof de heropening van de mondelinge behandeling tot een latere datum uit te stellen.

Bij beschikking van 21 juni gaf het Hof aan dit verzoek gevolg. Het overwoog dat „blijkens het verslag het geschil tot een minnelijke oplossing kan worden gebracht met de medewerking van alle Lid- Staten die visserijbelangen hebben in het onder de Ierse maatregelen vallende zeegebied". Het Hof stelde bijgevolg de terechtzitting tot een later tijdstip uit, behoudens een beslissing over de voortzetting van de procedure na ontvangst van een uiterlijk 1 juli 1977 door partijen in te dienen tweede verslag.

Bij beschikking van 22 juni 1977 heeft het Hof overeenkomstig artikel 37, eerste alinea, van 's Hofs statuut (EEG) akte genomen van de tussenkomst van het Koninkrijk der Nederlanden ter ondersteuning van de conclusies van de Commissie.

In het op 1 juli 1977 ingediende tweede gezamenlijk verslag wezen de Ierse regering en de Commissie op de moeilijkheid om van de betrokken Lid-Staten alle nodige gegevens te verkrijgen voor de uitwerking van de visserijprogramma's die in de plaats van de litigieuze maatregelen moesten komen. De Ierse autoriteiten legden er daarbij vooral de nadruk op, dat zij zich onmogelijk een oordeel over die programma's konden vormen wanneer zij niet over alle technische details beschikten.

Partijen verzochten het Hof daarom de gestelde termijn nogmaals te verlengen. Het Hof willigde dit verzoek in en bepaalde de voortzetting van de behandeling op 11 juli 1977.

Op 8 juli 1977 diende de Commissie een verslag in waarin zij medeelde dat het in het overleg met de Ierse regering onmogelijk was gebleken overeenstemming te bereiken over de visserijprogramma's.

De Ierse gemachtigde deelde het Hof op 9 juli mee dat in Ierland zojuist een regeringswisseling had plaats gehad, en verzocht de beslissing over de door de Commissie gevraagde voorlopige maatregelen „geruime tijd" uit te stellen.

Partijen in de hoofdzaak en de tussenkomende partij hebben ter terechtzitting van 11 juli 1977 mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord. De advocaat-generaal heeft tijdens een tweede terechtzitting op dezelfde dag wederom conclusie genomen.

Op 13 juli 1977 heeft het Hof, rechtdoende bij voorraad, een beschikking gegeven waarvan het dictum luidt als volgt (Jurispr. 1977, blz. 1411):

„1. Ierland zal uiterlijk 18 juli 1977, te 0.00 uur Greenwichtijd, en totdat uitspraak in de hoofdzaak zal zijn gedaan, de toepassing van de verordeningen van de minister van Visserij, getiteld „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) Order 1977" en „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) (Nr. 2) Order 1977", op de vissersvaartuigen van een der Lid-Staten opschorten.

2. Totdat ten gronde zal zijn beslist, mag Ierland met goedvinden van de Commissie alle andere maatregelen voor de bescherming van de visstand in de wateren onder zijn jurisdictie nemen, welke zich verdragen met de bepalingen van het gemeenschapsrecht en de doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid.

3. De beslissing omtrent de kosten wordt aangehouden."

De schriftelijke behandeling in de hoofdzaak heeft een normaal verloop gehad.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Het heeft evenwel de Ierse regering en de Commissie uitgenodigd vóór de mondelinge behandeling schriftelijk een aantal vragen te beantwoorden. Aan dit verzoek is binnen de gestelde termijn gevolg gegeven.

III — Conclusies van partijen

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— te verklaren dat de Ierse regering, door de betrokken eenzijdige maatregelen tot instandhouding van de visbestanden te nemen, heeft gehandeld in strijd met een ingevolge het Verdrag op haar rustende verplichting;

— de Ierse regering in de kosten te verwijzen.

De *regering van het Koninkrijk der Nederlanden,* tussenkomende partij, concludeert dat het den Hove behage:

— te verklaren dat Ierland, door de litigieuze eenzijdige maatregelen te nemen, heeft gehandeld in strijd met een uit het EEG-Verdrag voortvloeiende verplichting;

— verweerder te verwijzen in de kosten van het geding.

De *Ierse regering* concludeert dat het den Hove behage:

— het verzoek van de Commissie af te wijzen;

— verzoekster te verwijzen in de kosten van het geding, met inbegrip van de kosten die op de procedure in kort geding zijn gevallen.

In haar opmerkingen over de memorie van de Nederlandse regering concludeert de Ierse regering voorts dat het den Hove behage:

— de conclusies van de tussenkomende partij af te wijzen;

— alle door de interventie veroorzaakte extra kosten ten laste van de Nederlandse regering te brengen.

IV — Schriftelijk voorgedragen middelen en argumenten van partijen

A — Algemene opmerkingen

De *Commissie* erkent dat instandhoudingsmaatregelen voor de zeevisserij noodzakelijk zijn, en dat daarbij mede rekening moet worden gehouden met de bijzondere positie van Ierland, welks vissersvloot in tegenstelling tot die van bijna alle andere Lid-Staten nagenoeg uitsluitend uit kleine vaartuigen voor de kustvisserij bestaat. Zij herinnert aan de voor de visserijsector geldende beginselen van het gemeenschapsrecht, met name die vervat in 's Raads verordeningen nrs. 100 en 101/76 van 19 januari 1976 en in de rechtspraak van het Hof, inzonderheid het arrest van 14 juli 1976 (gevoegde zaken 3, 4 en 6/76, Kramer e.a., Jurispr. 1976, blz. 1279). Volgens dit arrest moeten nationale maatregelen op het gebied van de visserij aan drie criteria voldoen om verenigbaar te zijn met het gemeenschapsrecht: zij mogen niet leiden tot verschil in behandeling van de vissersvaartuigen van andere Lid-Staten en moeten waarborgen bieden dat die vaartuigen op gelijke voorwaarden tot de visserij worden toegelaten; zij moeten zo gestructureerd zijn dat hun nadelige invloed op de werking van het gemeenschappelijk visserijbeleid tot een minimum blijft beperkt; het moeten objectief gezien echte instandhoudingsmaatregelen zijn. Bovendien mogen de Lid-Staten geen maatregelen nemen die, ook al streven zij een rechtmatig doel na, de werking van het gemeenschappelijk beleid meer verstoren dan noodzakelijk is.

Toetsing aan deze beginselen dwingt tot de conclusie dat de verordeningen van de Ierse minister van Visserij van 16 februari 1977 onverenigbaar zijn met het gemeenschapsrecht wegens hun discriminerende werking en het feit dat het objectief gezien geen redelijke instandhoudingsmaatregelen zijn; bovendien zijn zij schadelijk voor de onderhandelingen van de Gemeenschap met derde landen over onderwerpen de visserij betreffende.

De *Nederlandse regering* betoogt dat de Ierse maatregelen een grondbeginsel van het gemeenschappelijk visserijbeleid, en daarmee dat beleid zelf aantasten. Verder wijst zij erop dat de Nederlandse vissers een rechtstreeks belang hebben bij de toegang tot de wateren waarvoor de Ierse maatregelen gelden, en dat deze hun ernstige schade berokkenen.

De *Ierse regering* beklemtoont dat de visbestanden in de zeeën rond Ierland zozeer zijn geslonken, dat het voortbestaan van sommige soorten bedreigd is; alleen onverwijlde toepassing van aangepaste beheersmaatregelen kan hier redding brengen. Het onvermogen van de Lid-Staten der Gemeenschap om tot een akkoord te komen niet enkel over permanente, maar zelfs over tijdelijke maatregelen, maakte het des te noodzakelijker onverwijld voorlopige beschermingsmaatregelen te treffen; niettemin was er in beginsel een zekere overeenstemming gebleken ten aanzien van enkele fundamentele doelstellingen van een gemeenschapsregeling voor het beheer en de instandhouding van de visbestanden, met name de dringende noodzaak de visserij in het onder de Ierse verordeningen vallende zeegebied te beperken, met inachtneming evenwel van de bijzondere problemen van de Ierse visserij-industrie.

Het recht van Ierland om instandhoudingsmaatregelen te nemen, heeft in 's Raads verordening nr. 350/77 uitdrukkelijk erkenning gevonden.

De litigieuze maatregelen bevatten beperkingen van dezelfde aard als reeds

vroeger met het oog op de bescherming van de visbestanden in de 12-mijlszone door Ierland en door de Noordzeestaten zijn ingevoerd en ook door de Commissie zijn voorgesteld. Zij zijn zowel binnen als buiten die zone doeltreffend; zij zijn niet discriminerend en evenmin willekeurig, onredelijk, ondoelmatig of ongeschikt; en het is geenszins aangetoond dat zij schadelijk kunnen zijn of zijn geweest voor de onderhandelingen van de Gemeenschap met derde landen.

B — De discriminerende uitwerking van de Ierse maatregelen

De *Commissie* herinnert aan de tekst van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76:

„De in elk van de Lid-Staten geldende regeling voor de uitoefening van de visserij in het gedeelte der zee dat onder hun soevereiniteit of hun jurisdictie valt, mag niet leiden tot verschillen in behandeling ten opzichte van andere Lid-Staten.

Met name dienen de Lid-Staten te waarborgen dat voor alle vissersvaartuigen die onder de vlag van één der Lid-Staten varen en op het grondgebied van de Gemeenschap staan ingeschreven, gelijke voorwaarden gelden ten aanzien van de toegang tot en de bevissing van de visgronden in het in de voorgaande alinea bedoelde gedeelte der zee."

a) Volgens de Ierse regering zou deze bepaling niet gelden voor de wateren die eerst na de vaststelling van de verordening onder Ierse soevereiniteit of jurisdictie zijn gebracht; zij bedoelt daarmee dat de bepaling enkel geldt voor de zone waarover de Lid-Staten reeds in januari 1976 jurisdictie uitoefenden, doch niet voor het overige gedeelte van de eerst per 1 januari 1977 door alle Lid-Staten in onderlinge overeenstemming ingestelde 200-mijlszone.

Voor deze merkwaardige stelling wordt geen enkel argument aangevoerd en geen enkele bron aangehaald.

Te genen tijde heeft Ierland voor zichzelf of namens een andere Lid-Staat ooit iets dergelijks verklaard. Zo'n verklaring zou trouwens volstrekt in strijd zijn met de resoluties van 's-Gravenhage.

De Ierse stelling valt niet te rijmen met de bewoordingen van artikel 2 van verordening nr. 101/76: lid 1 hiervan betreft de in elk der Lid-Staten geldende regeling voor „het gedeelte der zee dat onder hun soevereiniteit of hun jurisdictie valt"; lid 3 verduidelijkt dat „het in dit artikel bedoelde gedeelte der zee het gedeelte is dat als zodanig wordt aangeduid door de in iedere Lid-Staat geldende wetten"; hier ontbreekt elke indicatie dat de bepaling niet van toepassing zou zijn in de 200-mijlszone, die toch in januari 1976 reeds onderwerp was van besprekingen op internationaal niveau.

De Ierse stelling is eveneens onverenigbaar met de artikelen 3 en 4 van verordening nr. 101/76, alsmede met de artikelen 100-103 Toetredingsakte.

Het zou irrationeel zijn als de fundamentele bepalingen van de verordening betreffende het gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector slechts in een klein gedeelte van het onder gemeenschapsjurisdictie vallende zeegebied van toepassing waren. Het zou eveneens irrationeel zijn als de voorwaarden van verordening nr. 101/76 slechts in de smalle zone van de traditionele territoriale wateren golden en geen enkele communautaire bepaling in de 200-mijlszone van toepassing was. De stelling van de Ierse regering komt erop neer dat artikel 4 van verordening nr. 101/76 de Raad geen enkele bevoegdheid geeft om instandhoudingsmaatregelen voor het zeegebied buiten de oude 12-mijlszone vast te stellen.

Die stelling strookt evenmin met verscheidene verordeningen van de Raad tot vaststelling van overgangsmaatregelen voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden, die van toepas-

sing zijn op vaartuigen die de vlag van diverse derde landen voeren; in deze verordeningen worden op één lijn gesteld, enerzijds „de visserijzones van de Lid-Staten van 200 zeemijl, die gelegen zijn langs de kusten van Noordzee en de Atlantische Oceaan en onder de communautaire visserijregeling vallen", en anderzijds het onder de soevereiniteit of jurisdictie der Lid-Staten vallende gedeelte der zee.

De stelling van de Ierse regering dient door het Hof uitdrukkelijk te worden afgewezen.

b) Het discriminatieverbod van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76 geldt niet enkel de openlijke en uitdrukkelijke discriminaties. De reële uitwerking van de Ierse maatregelen kan op verschillende manieren worden vastgesteld.

— Een eerste test is het bepalen van het percentage vaartuigen van de zeevisserijvloot der verschillende Lid-Staten, dat door het visverbod in het betrokken gebied wordt getroffen. Dit percentage valt af te lezen uit de volgende tabel:

Lid-Staat	Totaal aantal schepen zee- en kustvisserij	Schepen langer dan 33 m en met een motorvermogen van meer dan 1 100 pk	%
Ierland	1 100	2	0,18
Frankrijk	3 905	160	4
Nederland	544	94	17,2
Verenigd Koninkrijk	2 520	276	10,6

Uit deze tabel blijkt ten duidelijkste het discriminatoire karakter van de litigieuze maatregelen.

— Een tweede test is of het verbod, dat van toepassing is in een uitgestrekt gebied dat grotendeels veel dichter bij Ierland ligt dan bij de andere Lid-Staten, een verschillende uitwerking heeft voor vaartuigen met thuishaven in andere Lid-Staten.
Aangezien kleinere vaartuigen in de praktijk veelal minder geschikt zijn voor verre reizen onder slechte weersomstandigheden of voor langdurig verblijf op zee, is het duidelijk dat de Ierse maatregelen een discriminerend effect hebben, dat echter moeilijk kan worden gekwantificeerd.

— Een derde test is het bepalen van het percentage schepen van andere Lid-Staten, die de in de Ierse maatregelen genoemde grootte overschrijden en die tot nu toe regelmatig in het betrokken zeegebied hebben gevist. Dit percentage blijkt uit de volgende tabel:

Lid-Staat	Totaal aantal vaartuigen dat normaal in de betrokken Ierse wateren vist	Schepen langer dan 33 m en met een motorvermogen van meer dan 1 100 pk	%
Ierland	1 100	1	0,19
Frankrijk	407	101	24,8
Nederland	57	57	100
Verenigd Koninkrijk	26	—	—

Ook in dit opzicht is de discriminerende werking duidelijk.

c) Het is niet juist dat, welke maatregel men ook neemt, de visserij-industrie van sommige Lid- Staten onvermijdelijk zwaarder erdoor zal worden getroffen dan die van andere. Al naargelang de biologische situatie van het betrokken gebied, zal een absoluut vangstverbod voor een bepaalde zone of een bepaalde periode, een algeheel vangstverbod met betrekking tot bepaalde soorten, een verbod om bepaalde vismethoden of vistuigen te gebruiken of een verbod om met fijnmazige netten te vissen normalerwijze geen discriminerend effect hebben. Hetzelfde kan worden gezegd van een stelsel van visserijprogramma's, zoals de Ierse autoriteiten op een gegeven moment bereid waren te accepteren. De Ierse autoriteiten waren ingevolge de communautaire regeling gehouden om bij het nastreven van legitieme biologische doelen die maatregelen te nemen welke zo weinig mogelijk beperkend of discriminerend waren. Een absoluut vangstverbod in bepaalde zones of in bepaalde perioden van het jaar is immers met een beperkt aantal patrouillevaartuigen gemakkelijker af te dwingen dan de litigieuze maatregelen, die betrekking hebben op grote vaartuigen en op een uitgestrekt zeegebied.

d) Er bestaat geen rechtstreekse relatie tussen enerzijds de scheepsgrootte en het motorvermogen op zich beschouwd en anderzijds de totale toegestane vangst en de totale visserijactiviteit; grootte en motorvermogen kunnen dus geen objectieve criteria voor instandhoudingsmaatregelen zijn. De Ierse maatregelen leiden tot een materiële discriminatie: ongelijke omstandigheden worden op gelijke wijze behandeld.

e) Zelfs indien beperking van de grootte en het motorvermogen het enig mogelijke doeltreffende middel was en een dergelijke beperking objectief als een instandhoudingsmaatregel ware te beschouwen, dan nog zouden de bij de litigieuze maatregelen vastgestelde maxima onnodig discriminerend zijn.

f) De Ierse autoriteiten geven geen enkele schatting van de vangstvermindering die het gevolg van de litigieuze maatregelen zou moeten zijn; evenmin voeren zij argumenten aan die de noodzaak van een algemeen vangstverbod voor grote schepen kunnen staven. Het enige wat met de Ierse maatregelen is bereikt, is de uitsluiting van grote buitenlandse vaartuigen. Een zekere beperking van het aantal dezer vaartuigen ware aanvaardbaar geweest indien ook de totale visserijactiviteit van kleine schepen aan banden was gelegd.

g) Ierland had stellig maatregelen kunnen nemen die nog meer discriminerend waren dan de onderhavige; maar dat wil niet zeggen dat deze niet discriminerend zijn in hun uitwerking.

h) De litigieuze maatregelen bevatten geen enkele bepaling waaruit blijkt dat zij enkel een tijdelijk karakter hebben, en er is ook geen enkele officiële mededeling van die strekking gedaan. En hoe dan ook, men kan discriminatie niet goedpraten met te zeggen dat zij maar tijdelijk is. Trouwens, als de Ierse maatregelen echte instandhoudingsmaatregelen waren, zouden het naar hun aard geen maatregelen voor de korte termijn zijn.

De *Nederlandse regering* meent dat de gelijke rechten van alle vissers der Gemeenschap op toegang tot en bevissing van de visgronden zowel een voorbeeld zijn van het non-discriminatiebeginsel van het EEG-Verdrag als één der grondslagen van het gemeenschappelijke structuurbeleid in de visserijsector. Artikel 2 van verordening nr. 101/76 is een directe uitwerking van artikel 7 van het Verdrag; de considerans van de verordening stelt duidelijk dat de vissers van de Gemeenschap dezelfde rechten ten aanzien van de toegang tot de visgronden

en de bevissing daarvan moeten hebben in het zeegebied onder de soevereiniteit of jurisdictie van de Lid-Staten. Volgens 's Hofs rechtspraak en met name het arrest van 23 januari 1975 (zaak 51/74, Van der Hulst, Jurispr. 1975, blz. 79) moet een nationale maatregel ook aan het discriminatieverbod worden getoetst.

Tegen het argument van de Ierse regering dat de litigieuze maatregelen formeel een objectief karakter dragen, valt in te brengen dat het uiteindelijk aankomt op het effect ervan. Volgens artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76 mag de in elk van de Lid-Staten geldende regeling niet leiden tot verschillen in behandeling ten opzichte van andere Lid-Staten. De maatregelen in geding moeten dus hoofdzakelijk worden beoordeeld naar hun concrete uitwerking en niet enkel naar hun formeel aspect.

Waarop het hier aankomt, is de concrete uitwerking van de Ierse maatregelen, zoals die door de Commissie is beschreven; met name de gegevens betreffende het aantal uitgesloten vaartuigen van de andere Lid-Staten, in procenten van het totale aantal schepen dat normaal in de betrokken wateren opereert, spreken duidelijke taal.

De *Ierse regering* trekt de toepasselijkheid van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76 in twijfel en ontkent dat de ministeriële verordeningen van 16 februari 1977 discriminerend zijn.

a) Artikel 2 van verordening nr. 101/76 geldt slechts voor het zeegebied dat op 19 januari 1976, toen de verordening werd vastgesteld, onder de soevereiniteit of jurisdictie van de Lid-Staten viel, maar niet in de wateren die na die datum onder Ierse soevereiniteit of jurisdictie zijn gebracht.

In verband met artikel 2, lid 3, moet erop worden gewezen dat het onder de Ierse maatregelen vallende zeegebied door de in Ierland geldende wetten eerst „als zodanig aangeduid" werd na de vaststelling van de „Maritime Jurisdiction (Exclusive Fisheries Limits) Order 1976" (Statutory Instrument Nr. 320/1976), welke per 1 januari 1977 van kracht is geworden.

Verordening nr. 101/76 is in de plaats gekomen van verordening nr. 2141/70. Deze vervanging was noodzakelijk wegens de veranderingen ten gevolge van de toetreding van de nieuwe Lid-Staten, en volgens de considerans moet bij de toepassing van de nieuwe regeling rekening worden gehouden met de bij de artikelen 100-103 Toetredingsakte vastgestelde afwijkingen. De gehele situatie met betrekking tot het zeegebied van de Lid-Staten en het toezicht op de visserijactiviteiten aldaar is door de besluiten van 's-Gravenhage en de instelling van de 200-mijlszone volledig gewijzigd. Het is duidelijk dat de bestaande regeling had moeten worden aangepast indien het de bedoeling was geweest de bij verordening nr. 101/76 en de oude verordening nr. 2141/70 ingevoerde beperkingen ook toe te passen in het veel grotere zeegebied waarover de Lid-Staten thans jurisdictie uitoefenen.

b) De drie statistische tests waarop de Commissie zich beroept om het discriminatoire karakter van de Ierse maatregelen aan te tonen, zijn willekeurig en missen elke juridische grondslag.

c) De Commissie heeft niet weten aan te tonen dat de Ierse maatregelen in strijd zijn met artikel 2 van verordening nr. 101/76. Artikel 7 van het Verdrag verbiedt „elke discriminatie op grond van nationaliteit", een verbod dat nog verder wordt gerelativeerd door de beperkende clausules „binnen de werkingssfeer van het Verdrag" en „onverminderd de bijzondere bepalingen daarin gesteld". De Ierse maatregelen discrimineren niet op grond van nationaliteit, en evenmin kunnen zij discriminatoir worden genoemd alleen omdat de gevolgen ervan voor de visserijactivitei-

ten van sommige Lid-Staten ingrijpender zijn dan voor die van andere staten waaronder Ierland zelf.

Ierland is krachtens het gemeenschapsrecht bevoegd instandhoudingsmaatregelen te nemen voor het zeegebied onder zijn beheer. Welke maatregelen men ook neemt, het is onvermijdelijk dat de gevolgen ervan voor de visserij-industrie van sommige Lid-Staten ernstiger zullen zijn dan voor die van andere. Aangezien de gewraakte maatregelen zonder onderscheid voor alle Lid-Staten gelden, is er volgens 's Hofs rechtspraak geen sprake van een door het gemeenschapsrecht verboden discriminatie. Bij de toepassing ervan wordt geen enkel verschil of onderscheid gemaakt tussen de vaartuigen van de verschillende Lid-Staten en de voorwaarden voor de toegang tot en de bevissing van de Ierse visgronden zijn voor de vissersschepen van alle Lid-Staten gelijk.

d) Door vaartuigen boven een bepaalde grootte en een bepaald vermogen van de betrokken visserijzones uit te sluiten, hebben de litigieuze maatregelen stellig ingrijpender gevolgen voor de Lid-Staten met een vloot van hoofdzakelijk grote schepen dan voor Ierland zelf, welks vissersvloot nagenoeg geheel onder de gestelde maxima blijft. Evenmin wordt betwist dat de Ierse instandhoudingsmaatregelen even goed als alle andere op korte termijn tot een aanzienlijke vermindering van de vangsten in de Ierse wateren moesten leiden, met name die van de vloten van de landen die het sterkst door de verordeningen worden getroffen. Maar geen van deze overwegingen volstaat om de litigieuze maatregelen als discriminatoir of uit anderen hoofde ongeldig te beschouwen.

e) Volgens 's Hofs rechtspraak is het niet in strijd met het recht als de gevolgen van een nationale wettelijke regeling, alle relevante aspecten in aanmerking genomen, in één of in enkele Lid-Staten ernstiger zijn dan in andere. In casu moet dus rekening worden gehouden met alle factoren die voor de zaak van belang zijn, daaronder begrepen de bijzondere steun die de Ierse visserij-industrie nodig heeft en waarvan de noodzaak in diverse documenten van de Commissie is erkend. In zo'n situatie moeten bijzondere steunmaatregelen niet worden gezien als een discriminatie ten gunste van de ene Lid-Staat en ten koste van alle andere, maar als de erkenning van de bijzondere behoeften van die staat, ten einde deze voor wat de ontwikkeling van een bepaalde industriesector betreft, uiteindelijk op gelijk niveau te brengen met de andere staten.

f) De vaststelling van instandhoudingsmaatregelen kon geen uitstel lijden. Het uitblijven van gemeenschapsmaatregelen terzake maakte het voor Ierland absoluut noodzakelijk zelf maatregelen te nemen voor het behoud van de visbestanden in de wateren onder zijn jurisdictie. De daartoe getroffen maatregelen waren enkel als tijdelijk bedoeld en waren evenredig aan het ermee beoogde doel. Het is geenszins komen vast te staan dat Ierland andere eenzijdige maatregelen had kunnen nemen die in dezelfde periode en met hetzelfde resultaat hadden kunnen worden toegepast zonder bloot te staan aan kritiek wegens vermeende ongelijke behandeling.

g) Een absoluut vangstverbod zou veel ernstiger gevolgen hebben gehad voor de gehele visserij- industrie dan de litigieuze maatregelen; de gevolgen van zo'n verbod zouden veel ingrijpender zijn geweest dan redelijkerwijze nodig was.

h) Dat de betrokken maatregelen in enig opzicht onevenredig waren aan de legitieme doelen die ermee werden nagestreefd, is niet aangetoond.

i) Het geregistreerde brutotonnage van de totale Ierse vissersvloot valt in het niet bij dat van de vissersvloten van de andere Lid- Staten; hetzelfde geldt

voor de vangsten, zowel relatief als absoluut gezien, van de Ierse vissers in het bij de litigieuze maatregelen bedoelde zeegebied wanneer men ze vergelijkt met het aandeel van de andere Lid-Staten. Zelfs bij volle benutting van haar capaciteit levert de Ierse vissersvloot geen enkel gevaar op voor de visbestanden in de wateren waarin zij actief is.

Daarnaast is de Ierse visserij-industrie voor Ierland van kapitaal belang vanwege het aantal personen dat er een bestaan in vindt, en de bijdrage ervan aan de Ierse economie.

Het is tegen deze achtergrond dat de Ierse maatregelen moeten worden beoordeeld; het verwijt van discriminatie dient te worden bezien in het licht van de onbetwiste noodzaak onverwijld maatregelen te treffen voor de bescherming van de visgronden en ter ondersteuning van de ontwikkeling van de Ierse visserij-industrie.

C — Zijn de litigieuze maatregelen echte instandhoudingsmaatregelen?

De *Commissie* bestrijdt niet dat de Ierse maatregelen, juist vanwege hun discriminerend effect, op korte termijn tot een vermindering van de vangsten in de betrokken zone kunnen leiden. Dit neemt echter niet weg dat zij objectief niet als echte instandhoudingsmaatregelen kunnen worden beschouwd.

a) Het doel van instandhoudingsmaatregelen is een rationeel gebruik, dat wil zeggen een optimale exploitatie, van zich vernieuwende natuurlijke hulpbronnen te verzekeren. Het komt erop aan het wegvangen van de verschillende vissoorten te beperken door regels te stellen voor de omvang van de vangsten, door controle uit te oefenen op de visserijactiviteit of op methoden die schadelijk zijn voor de voortplanting of de voedselverwerving van de vis, of die het natuurlijke milieu van de zee verstoren. Dit impliceert — of kan impliceren — regels betreffende het aantal toegelaten schepen, de gebieden waar en de periode waarin mag worden gevist, de maaswijdte, het gebruikte vistuig en de minimum maat van de te vangen vis. Doel van dit alles is de totale vangst binnen de maximaal toelaatbare grenzen te houden — waarbij de „totale toegestane vangst" op basis van quota of andere regelingen tussen de belanghebbenden wordt verdeeld — en de voortplanting en aanvulling van de bestanden veilig te stellen.

Een echt instandhoudingsbeleid is enkel mogelijk door een complex van maatregelen, waaronder met name beperkingen ten aanzien van de vangst van bepaalde soorten en ten aanzien van bepaalde gebieden, perioden, methoden en vistuigen. Het criterium „scheepsgrootte" kan niet los van andere worden gebruikt, maar dient noodzakelijkerwijze een aspect te zijn van een algemene beperking van de visserijactiviteit.

b) Een maatregel waarbij aan plaatselijke vissers die met kleine vaartuigen de kustvisserij beoefenen, een voorkeursrecht wordt gegeven om in een bepaalde zone te vissen, kan in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid onder bepaalde omstandigheden gerechtvaardigd zijn, maar het is geen maatregel die hoofdzakelijk of uitsluitend de instandhouding van de plaatselijke visbestanden dient. Het voorbehouden van de visserij in een bepaalde zone aan bepaalde vaartuigen of soorten vaartuigen is op zich beschouwd geen instandhoudingsmaatregel.

De Ierse maatregelen nu verbieden de visserij door grote vaartuigen op alle vissoorten, zelfs die welke geen bescherming nodig hebben, in een uitgestrekt zeegebied zonder bijzondere visbanken, het hele jaar door, voor onbepaalde tijd, en ongeacht de toegepaste technieken of vistuigen. Zij bevatten geen enkele bepaling ter beperking van de totale vangst, het totale aantal tot de visvangst toegelaten vaartuigen, de totale duur van de visserijactiviteit, de maaswijdte,

de toegepaste vistuigen of methoden. Zij beperken noch de totale vangst noch de totale visserijactiviteit in de betrokken zone; zij beletten enkel de grote vaartuigen aan die activiteit deel te nemen. Zij verbieden evenmin de visserij in de paaigebieden of „kraamkamers", en beogen geen bijzondere bescherming van kwetsbare zones tegen visserij met schadelijke methoden.

c) De verwijzing van de Ierse regering naar de verordeningen nrs. 194/77 en 746/77 is volkomen irrelevant: deze verordeningen stellen met betrekking tot de grootte van de schepen van de betrokken derde landen volstrekt andere maxima vast dan de Ierse maatregelen en er kan absoluut niet van worden gezegd dat het hoofdzakelijk of uitsluitend instandhoudingsmaatregelen zijn; verordening nr. 194/77 verbiedt enkel het gebruik van fabrieksschepen, terwijl de Ierse maatregelen eenvoudigweg de visserij met alle soorten grote vaartuigen zonder meer verbieden.

d) Sommige aanbevelingen van de visserijcommissie voor de noordoostelijke Atlantische Oceaan alsmede de voorstellen van de Commissie van 20 december 1976 en 14 januari 1977 hebben inderdaad ook betrekking op beperkingen in de grootte van de schepen; deze regelingen waren echter uitsluitend bedoeld ter bescherming van bepaalde welomschreven zones met een bijzonder kwetsbaar natuurlijk milieu. Het is zinloos en volstrekt onterecht om zulke beperkingen in te stellen voor een groot stuk open zee. Een maatregel die tot een vermindering van de vangsten in een deel van de gemeenschapswateren leidt, is vanuit communautair gezichtspunt niet per se een goede instandhoudingsmaatregel; zij kan met name een vergroting van de visserijactiviteiten in een ander gedeelte van het zeegebied der Gemeenschap veroorzaken, waardoor andere Lid-Staten op hun beurt gedwongen kunnen worden eenzijdige maatregelen te nemen. Een wetenschappelijk verantwoord en rationeel communautair instandhoudingsbeleid kan alleen maar betrekking hebben op het gehele communautaire zeegebied.

e) Ontegenzeglijk kan, ceteris paribus, een groot en sterk vaartuig meer vis vangen dan een kleiner en zwakker vaartuig, en een echte instandhoudingsmaatregel kan terecht een beperking van het aantal schepen in een bepaalde zone inhouden; maar dit rechtvaardigt geenszins een algeheel verbod van grote schepen zonder dat tevens een beperking wordt ingesteld ten aanzien van kleinere schepen, hetzij met betrekking tot hun aantal, hetzij met betrekking tot plaats of tijd, hetzij met betrekking tot de beviste soorten of het gebruik van bepaalde vistuigen en methoden.

f) Een gemeenschapsregeling kan op geëigende wijze doelstellingen van sociaal, economisch en regionaal beleid bevorderen; nationale instandhoudingsmaatregelen houden zich per definitie niet met zulke doelstellingen bezig en doen ze het wel, dan zijn het geen instandhoudingsmaatregelen meer, of zij zijn discriminatoir of zij gaan te ver, juist zoals het geval is met de Ierse maatregelen. Eenvoudige maxima voor de grootte van de schepen of andere bepalingen die voorrrechten inruimen aan de plaatselijke kustvissers, kunnen legitiem zijn wanneer zij zijn vervat in gemeenschapsverordeningen die door de Raad in overeenstemming met het Verdrag zijn vastgesteld; maar zij behoeven niet noodzakelijkerwijze legitiem te zijn wanneer het daarbij gaat om nationale maatregelen vastgesteld krachtens een bevoegdheid op grond waarvan de Lid-Staten uitsluitend niet-discriminatoire instandhoudingsmaatregelen van beperkte strekking mogen nemen.

g) De Ierse wettelijke regelingen van 1952, 1959 en 1960 dateren van vóór de toetreding van deze Lid-Staat tot de Gemeenschap; zij moeten niet noodzake-

lijk als instandhoudingsmaatregelen worden beschouwd, doch als maatregelen van sociaal en economisch beleid, en zij golden in een veel kleiner gebied dan bij de litigieuze maatregelen is aangewezen.

h) De Ierse maatregelen hebben betrekking op een zone die enkel met lengte- en breedtegraden is afgebakend, welke op zich geen enkele biologische of ecologische betekenis hebbèn. Die zone is zeer uitgestrekt en valt zelfs voor een groot deel buiten de exclusieve kustzone van 50 mijl, waarop de Ierse regering aanspraak maakt.

i) Het is duidelijk dat de Ierse maatregelen verder gaan dan redelijk, noodzakelijk of passend is ter bescherming van de bestanden van de vissoorten bij welker instandhouding en bescherming de Ierse regering een rechtmatig belang kan hebben. De Lid-Staten zijn rechtens gehouden de nationale maatregelen die zij ter instandhouding van de visbestanden of met het oog op andere doelen mogen nemen, te beperken tot hetgeen strikt noodzakelijk is ter verwezenlijking van die doelstellingen zodat de goede werking van het gemeenschappelijk beleid zo min mogelijk wordt verstoord. De Ierse maatregelen zijn willekeurig en kunnen ernstige gevolgen hebben, zowel geografisch als voor de goede werking van de Gemeenschap. Zij verbieden aan een groot aantal in de Gemeenschap geregistreerde schepen in een uitgestrekt zeegebied gedurende het gehele jaar en voor onbepaalde tijd de vangst van alle vissoorten, zelfs van die welke geen bescherming nodig hebben.

j) De Ierse maatregelen kunnen objectief gezien niet als instandhoudingsmaatregelen gelden. Zij zijn dus in strijd met het stelsel van de verordeningen nrs. 100/76 en 101/76, zelfs indien zij te rijmen zouden zijn met artikel 2 van verordening nr. 101/76.

Ook de *Nederlandse regering* meent dat van de Ierse maatregelen redelijkerwijze niet kon worden gezegd dat zij geëigend en noodzakelijk zijn voor de instandhouding van de visbestanden, al was het maar omdat de ingestelde beperkingen op geen enkele wijze worden gespecificeerd. Artikel 4 van verordening nr. 101/76 verlangt de aanduiding van vissoorten, visgronden, perioden, methoden en vistuigen, zoals ook bij de instandhoudingsmaatregelen van internationale visserijorganisaties gebruikelijk is.

Als de Ierse maatregelen van kracht blijven, zullen zij leiden tot een omschakeling op kleinere vaartuigen met minder sterke motoren en daardoor veel van hun effect verliezen. Deze tendens zou bovendien een belemmering vormen voor de rationele ontwikkeling van de visserij-industrie, één van de doelstellingen van verordening nr. 101/76.

De *Ierse regering* wijst het verwijt dat de gewraakte maatregelen geen echte instandhoudingsmaatregelen zijn, als ongegrond van de hand.

a) Het is een vaststaand feit dat de situatie van de visbestanden eerst na de oorlog kritiek is geworden met het verschijnen van grote en sterke vissersvaartuigen. Doordat deze lang achtereen in de viszones kunnen blijven, over sterke motoren beschikken zodat zij de visscholen kunnen volgen en voortdurend in hun nabijheid kunnen blijven, en doordat zij grotere en zwaardere vistuigen kunnen gebruiken, zijn zij in staat de visbestanden in onvergelijkbaar sterkere mate aan te tasten dan kleinere en zwakkere schepen. Het belang van een visverbod voor grote vaartuigen in de gebieden waarvoor instandhoudingsmaatregelen dringend noodzakelijk zijn, kan dus niet serieus worden betwist.

b) De Commissie zelf heeft dit belang erkend in de ontwerp-verordeningen die zij de Raad in december 1976 en januari 1977 heeft voorgelegd. Het is volkomen onaannemelijk dat een maatregel die binnen de 12-mijlszone een goede en doel-

treffende instandhoudingsmaatregel is, dat daarbuiten niet zou zijn.

c) In de gevoegde zaken 3, 4 en 6/76 (Kramer e.a.) heeft het Hof zich al bezig moeten houden met vangstbeperkingen of -verboden, aanbevolen in het kader van het Visserijverdrag voor de noordoostelijke Atlantische Oceaan, voor schepen van meer dan 50 ton en met een motorvermogen van meer dan 300 pk.

d) Bovendien is bij 's Raads verordening nr. 194/77 van 28 januari 1977, tot vaststelling van bepaalde overgangsmaatregelen voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden, die van toepassing zijn op vaartuigen die de vlag van Polen, de DDR en de USSR voeren (PB 1977, L 25, blz. 46), voor de uitoefening van de visserij door schepen van die landen een vergunningenstelsel ingevoerd, waarbij het aantal vergunningen afhankelijk is van het brutotonnage van de vissersvaartuigen van die landen. Overeenkomstige bepalingen zijn te vinden in 's Raads verordening nr. 746/77 van 5 april 1977, houdende voorlopige maatregelen ten aanzien van Spanje, Finland en Portugal (PB 1977, L 90, blz. 8). Daarmee heeft de Raad erkend dat het voor de instandhouding van de bestanden noodzakelijk is het aantal grote schepen in de visserijzones strikt te beperken.

e) De instelling van beperkingen als die welke in de litigieuze maatregelen zijn vervat, is niet iets nieuws in het Ierse recht, getuige de wetten van 1952, 1959, 1970 en 1976.

f) Het argument dat de litigieuze maatregelen, gelet op het zeegebied waarvoor zij gelden, willekeurig en onredelijk zijn, houdt geen stand: de aangegeven gebieden komen overeen met door de Gemeenschap erkende subzones. De maatregelen houden rekening met het zeegebied van andere Lid-Staten en vergemakkelijken zowel de naleving ervan als het toezicht hierop.

g) Ierland beschouwt het onder de maatregelen vallende zeegebied niet als een bijzonder kwetsbaar ecosysteem of een aaneengesloten paaigebied; ter rechtvaardiging van maatregelen die in het belang van de instandhouding zijn genomen, is dat ook niet nodig. De gedachte dat instandhoudingsmaatregelen alleen maar in paaigebieden mogen worden toegepast, wordt door Ierland van de hand gewezen.

h) Ierland mocht rekening houden met het algemene visserijbeleid van de Gemeenschap en voor maatregelen kiezen welke de Ierse visserij-industrie in staat zouden stellen haar doel om van jaar tot jaar grotere vangsten te behalen, te blijven nastreven. Doordat de vangsten van de Ierse vissers maar een verwaarloosbaar klein deel vormen van de totale vangsten in het onder de litigieuze maatregelen vallende zeegebied, kan dit beleid worden voortgezet zonder in botsing te komen met de doelstellingen van het algemene beleid, dat is afgestemd op het in stand houden van de visbestanden en het voorkomen van overbevissing.

i) De Ierse maatregelen zijn naar hun aard tijdelijke maatregelen, zulks inzonderheid met het oog op de verplichting van de gemeenschapsinstellingen om op korte termijn blijvende maatregelen vast te stellen. Als zodanig zijn zij geschikt om gedurende hun geldigheidsduur een algemene en aanzienlijke beperking van de visserijactiviteit in het betrokken zeegebied te bewerkstelligen.

D — De gevolgen van de Ierse maatregelen voor de onderhandelingen met derde landen

De *Commissie* herinnert eraan dat 's Hofs arrest van 14 juli 1976 in de zaak-Kramer een dubbel beginsel bevestigt: enerzijds zijn de Lid-Staten gehouden geen enkele verbintenis aan te gaan die de Gemeenschap bij de uitvoering van de haar in artikel 102 Toetredings-

akte opgedragen taak kan hinderen, anderzijds dienen zij in het kader van de internationale visserijbesprekingen gezamenlijk op te treden. De Ierse maatregelen hebben zulke ernstige repercussies, dat zij in strijd komen met beide verplichtingen: zij hinderen de Gemeenschap, die bevoegd is tot het aangaan van internationale verbintenissen betreffende de instandhouding van de visbestanden, bij haar onderhandelingen met derde landen.

a) De Ierse regering en de andere Lid-Staten zijn tijdens de bijeenkomst van de Raad van 30 oktober 1976 te 's-Gravenhage overeengekomen de Commissie te machtigen onderhandelingen te voeren over visserijakkoorden met derde landen. Een aldus gezamenlijk verleend mandaat kan noch voor het geheel, noch voor een belangrijk deel eenzijdig worden ingetrokken.

b) Toen de Raad de Commissie dat mandaat verleende, was hij zich er wel van bewust dat de interne regeling nog niet volledig was uitgewerkt en parallel met de externe regeling tot stand zou worden gebracht. De Raad heeft dus de inconveniënten aanvaard die voor externe onderhandelingen zouden kunnen voortvloeien uit bepaalde nationale instandhoudingsmaatregelen, doch enkel voor zover het hierbij om echte en tot het strikt noodzakelijke beperkte instandhoudingsmaatregelen ging. De vaststelling van eenzijdige nationale maatregelen die een groot aantal vaartuigen in een uitgestrekt zeegebied treffen, ondergraaft de geloofwaardigheid van de Gemeenschap bij de onderhandelingen met derde landen, met name wanneer het maatregelen zijn van een Lid-Staat wiens soevereiniteit of jurisdictie zich over een groot deel van de gemeenschapswateren uitstrekt. De Gemeenschap kan die onderhandelingen niet op bevredigende wijze voeren, indien de rechten die zij op passende voorwaarden wil toekennen aan de vaartuigen van een derde land, door een eenzijdig optreden nog tijdens die onderhandelingen ongedaan worden gemaakt of aanmerkelijk worden ingeperkt.

c) Zouden de Ierse maatregelen geacht worden verenigbaar te zijn met het gemeenschapsrecht, dan zouden ook andere Lid-Staten het recht kunnen hebben eenzijdig soortgelijke maatregelen te nemen; die maatregelen zouden zich over het gehele zeegebied onder nationale soevereiniteit of jurisdictie kunnen uitstrekken. Het is duidelijk dat de Gemeenschap niet serieus met derde landen kan onderhandelen als iedere maritieme Lid-Staat op gelijk welk tijdstip maatregelen als die van de Ierse regering zou kunnen of mogen vaststellen. De omstandigheid dat bij de onderhandelingen met derde landen de Gemeenschap zich steeds het recht heeft voorbehouden haar interne regeling aan haar eigen behoeften aan te passen, geeft de afzonderlijke Lid-Staten geenszins de mogelijkheid eenzijdig en zonder goedvinden van de Commissie maatregelen te nemen met zulke ernstige gevolgen als de Ierse maatregelen hebben.

d) Het feit dat de Gemeenschap nog geen volledig gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheden met betrekking tot de interne quotaregeling of de buitenlandse betrekkingen op het gebied van de visserij, betekent niet dat de Lid-Staten vrijelijk wettelijke regelingen op dit gebied kunnen vaststellen zonder rekening te houden met de gevolgen van hun handelingen voor de onderhandelingspositie van de Gemeenschap.

e) De Lid-Staten dienen zich niet slechts te onthouden van eenzijdige nationale maatregelen die zich niet verdragen met reeds met derde landen gesloten akkoorden, zij mogen de Gemeenschap ook niet voor de moeilijke, zo niet onmogelijke taak stellen nieuwe overeenkomsten met derde landen te moeten uitwerken en daarbij telkens nauwkeurig aan te geven in hoeverre na-

tionale maatregelen daardoor worden gewijzigd. Mede gelet op het feit dat de overeenkomsten met derde landen onvermijdelijkerwijs stuk voor stuk verschillend zijn, zou dat — aangenomen dat men al tot een akkoord zou kunnen komen — de zaken nodeloos ingewikkeld maken: de onderhandelingen met elk derde land zouden even zo vele malen gecompliceerder worden als er Lid-Staten waren die nationale maatregelen hadden getroffen.

f) Inzonderheid kan de Commissie bij haar onderhandelingen geen rekening houden met nationale maatregelen zoals de Ierse, die met haar niet zijn besproken, die geen instandhoudingsmaatregelen en niet noodzakelijk zijn, die de Commissie niet heeft voorzien of voorgesteld en die niet zijn afgestemd op de enige instandhoudingsproblemen welke haar en de nationale autoriteiten bekend zijn.

g) De Ierse maatregelen zijn met name schadelijk geweest voor de onderhandelingen met de USSR —, die de doeltreffendheid van de controle van de Gemeenschap over de gemeenschappelijke visserijsector heeft betwist —, met Canada en de Verenigde Staten — die de bevoegdheid der Commissie om internationale visserijakkoorden aan te gaan en de uitvoering ervan te verzekeren, hebben ontkend —, met Noorwegen — dat nieuwe onderhandelingen over de met de Gemeenschap gesloten akkoorden verlangde op grond dat het daardoor tot stand gebrachte evenwicht zou zijn verstoord —, en met bepaalde andere derde landen, die met tegenmaatregelen hebben gedreigd.

h) De Ierse maatregelen zijn dermate schadelijk voor de goede werking van het communautaire visserijbeleid, dat zij als strijdig met het gemeenschapsrecht moeten worden beschouwd. Deze conclusie vindt steun in de overwegingen van het Hof in het advies van 26 april 1977 over het ontwerp-akkoord betreffende de instelling van een Europees oplegfonds voor de binnenscheepvaart (advies 1/76, Jurispr. 1977, blz. 741).

De *Ierse regering* meent dat de Commissie geen enkel duidelijk voorbeeld heeft gegeven van het ernstige nadeel dat de gewraakte maatregelen bij de onderhandelingen met derde landen zouden hebben opgeleverd.

a) Bij alle onderhandelingen van deze aard dient uiteraard rekening te worden gehouden met tijdelijke of blijvende instandhoudingsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor het behoud van de visbestanden in de wateren van de Gemeenschap en van de betrokken derde landen.

b) De lopende onderhandelingen met derde landen betreffen raamakkoorden die geen enkele bepaling over quota of visserijzones bevatten; daarbij kunnen tijdelijke instandhoudingsmaatregelen geen enkele rol spelen, omdat deze in elk geval afhankelijk zijn van het resultaat van de onderhandelingen over een permanente interne regeling.

Inderdaad zijn een paar van zulke akkoorden gesloten; het valt moeilijk in te zien hoe deze en eventueel nog te sluiten akkoorden met positieve bepalingen betreffende quota en visserijzones kunnen worden gecompleteerd voordat de interne regeling tot stand is gekomen.

c) Van de door de Commissie genoemde mogelijke gevaren bij de onderhandelingen met de USSR, de Verenigde Staten en Canada, heeft geen zich in feite voorgedaan.

Wat de andere derde landen betreft, is er tot nu toe geen sprake geweest van een reëel risico van represailles tegen schepen van de Gemeenschap.

De uitsluiting van drie Noorse vissersvaartuigen uit het onder de Ierse maatregelen vallende zeegebied was te wijten aan een vergissing bij de toepassing van de maatregelen.

d) De verwijzing naar 's Hofs arrest in de zaak-Kramer is niet relevant; die zaak betrof in de eerste plaats het geval dat een Lid-Staat partij is bij internationale overeenkomsten zonder verband met die waarover namens de Gemeenschap wordt onderhandeld.

e) De vrees van de Commissie ten aanzien van de onderhandelingen met derde landen is dus denkbeeldig of vloeit voort uit de algemene problematiek van onderhandelingen over een bevredigend buitenlands beleid op een moment waarop de Lid-Staten nog geen overeenstemming over een passende interne regeling hebben bereikt.

E — Het effect van de Ierse maatregelen op het gemeenschappelijk visserijbeleid

Volgens de *Nederlandse regering* volgt uit het beginsel van de gelijke voorwaarden ten aanzien van toegang tot en bevissing van de visgronden, dat de instandhouding van de visbestanden een zaak is waarvoor de Gemeenschap verantwoordelijk is; dit blijkt bovendien uit verschillende overwegingen van verordening nr. 101/76. Gezien de noodzaak de visbestanden te beschermen, dienen de voorwaarden voor de visserij dus op gemeenschapsniveau te worden vastgesteld, zulks in overeenstemming met verordening nr. 101/76 en de uitdrukkelijke bepaling van artikel 102 Toetredingsakte.

Eenzijdige beschermingsmaatregelen kunnen de verwezenlijking van een gemeenschappelijk beleid ten zeerste bemoeilijken, ja zelfs onmogelijk maken; deze constatering geldt niet enkel voor het buitenlandse visserijbeleid van de Gemeenschap, maar ook voor de ontwikkeling van het interne beleid. Volgens artikel 5 EEG-Verdrag dienen de Lid-Staten zich te onthouden van alle maatregelen die de verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag in gevaar kunnen brengen; deze bepaling is in de huidige omstandigheden van bijzondere betekenis.

Het is volstrekt onjuist uit het arrest-Kramer de conclusie te trekken dat maatregelen zoals de litigieuze in beginsel geoorloofd zijn; men dient rekening te houden met het overgangskarakter van de vangstbeperkingen welke thans in geding zijn, met de toenmalige stand van de gemeenschapswetgeving en inzonderheid met de in artikel 102 Toetredingsakte genoemde termijn. Men dient te onderscheiden tussen een tijdstip waarop de Gemeenschap nog geen instandhoudingsbeleid had, de huidige periode waarin dat beleid wordt uitgewerkt, en de toekomst waarin de Raad binnen een bepaalde termijn instandhoudingsmaatregelen zal moeten vaststellen.

De *Ierse regering* beklemtoont het voorlopige en tijdelijke karakter van de litigieuze maatregelen, die geen beletsel behoeven te zijn voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijk beleid.

a) Krachtens de artikelen 102 en 103 Toetredingsakte zijn de gemeenschapsinstellingen verplicht binnen een bepaalde termijn na de toetreding der nieuwe Lid-Staten instandhoudingsmaatregelen vast te stellen. Zolang dit niet is geschied, zou het in strijd zijn met de belangen van de Gemeenschap in haar geheel wanneer er in het onder de Ierse maatregelen vallende zeegebied een situatie van volledige vrijheid zou heersen. Ingevolge de besluiten van 's-Gravenhage heeft elke Lid-Staat het recht en de plicht om in afwachting van communautaire maatregelen doeltreffende stappen te ondernemen ter bescherming van de visstand. De Ierse ministers hebben in de Raad herhaaldelijk gewezen op het voorlopige en tijdelijke karakter van de Ierse maatregelen.

b) Het gevolg van eenzijdige beschermingsmaatregelen is niet dat het bereiken van overeenstemming over gemeenschapsmaatregelen wordt bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt.

Toen het Verenigd Koninkrijk eenzijdige maatregelen voor de Noordzee had genomen, zijn kort daarop gemeenschapsmaatregelen voor hetzelfde zeegebied en dezelfde visserijactiviteiten tot stand gekomen.

Vóór de vaststelling van de tijdelijke Ierse maatregelen zijn de interne onderhandelingen over de gemeenschapsvoorstellen maanden lang zonder resultaat gebleven. Ierland heeft zich akkoord verklaard met de door de Commissie voorgestelde tijdelijke maatregelen, waaronder visserijprogramma's, en is eerst tot eenzijdige maatregelen overgegaan toen de Lid-Staten het niet eens konden worden over een gemeenschappelijke actie.

F — De aan de Nederlandse visserij-industrie berokkende schade

De *Nederlandse regering* wijst erop dat 42 vaartuigen van de Nederlandse trawlervloot grotendeels zijn aangewezen op de visserij voor de Ierse kust. De vangsten die daar 's zomers worden behaald, hebben altijd al het grootste belang gehad voor het gemiddelde jaarinkomen en dus voor het bestaan van de Nederlandse trawlervloot. Van die 42 trawlers voldoen er echter 35 niet aan de voorwaarden van de litigieuze Ierse verordeningen. Dit heeft niet slechts consequenties voor de werkgelegenheid van ongeveer 650 mensen, maar ook voor het voortbestaan van de visverwerkende industrie, met verdere, ernstiger gevolgen voor de werkgelegenheid.

De *Ierse regering* ontkent dat de Nederlandse vissersvloot traditioneel in de wateren ten westen en ten zuiden van Ierland opereerde; eerst sinds enkele jaren zijn daar grotere aantallen Nederlandse vaartuigen verschenen. Dat Nederland en andere landen hun visserijactiviteiten in die wateren zijn gaan concentreren, is grotendeels een gevolg van het feit dat de visserij zich heeft verplaatst van leeggeviste gebieden naar zones waar de visbestanden nog min of meer intact zijn.

Daarnaast dient men te bedenken dat, zo de Nederlandse visserij-industrie op korte termijn één van de voornaamste slachtoffers is van de instandhoudingsmaatregelen van de Ierse regering, zij er op lange termijn ook de meeste vruchten van zal plukken.

V — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 14 december 1977 hebben de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door J. Temple Lang als gemachtigde; het Koninkrijk der Nederlanden, ten deze vertegenwoordigd door G. W. Maas Geesteranus; en Ierland, ten deze vertegenwoordigd door R. J. O'Hanlon, mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 19 januari 1978 conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de Commissie op 13 mei 1977 beroep heeft ingesteld krachtens artikel 169 EEG-Verdrag, ten einde te doen vaststellen dat Ierland, door het toepassen van bepaalde beperkende maatregelen in de sector van de zeevisserij, zijn uit het Verdrag voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen;

Voorgeschiedenis van het geschil, de samenhang met zaak 88/77 en de voorlopige maatregelen

2 Overwegende dat de feiten die aan het geschil ten grondslag liggen, tussen partijen niet worden betwist;

3 dat er vooreerst aan zij herinnerd dat de Raad tijdens zijn bijeenkomst te 's-Gravenhage op 30 oktober 1976 een resolutie heeft aangenomen (formeel vastgesteld op 3 november daaropvolgende; hierna te noemen „de resolutie van 's-Gravenhage"), waarbij werd overeengekomen dat de Lid-Staten in een onderling afgestemde actie hun visserijzones langs hun aan de Noordzee en de noordelijke Atlantische Oceaan gelegen kusten tot 200 mijl zouden uitbreiden;

4 dat de Raad daarbij heeft besloten dat vanaf datzelfde tijdstip de visserij in die zones door vaartuigen van derde landen zou worden geregeld door overeenkomsten tussen de Gemeenschap en de betrokken derde landen, en tevens het beginsel heeft aanvaard dat de Lid-Staten bij de werkzaamheden in het kader van de internationale visserijcommissies voortaan een gemeenschappelijke gedragslijn zouden volgen;

5 dat de Raad met betrekking tot bepaalde aspecten van de intracommunautaire regeling voorts met name heeft gewezen op de noodzaak te komen tot gemeenschappelijke maatregelen voor de instandhouding van de visbestanden, behoudens de mogelijkheid dat de Lid-Staten eventueel in samenwerking met de Commissie passende overgangsmaatregelen (bijlage VI bij de resolutie);

6 dat, nog steeds in het kader van die resolutie, de Raad het voornemen heeft te kennen gegeven de bepalingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid in dier voege toe te passen, dat een gestadige en geleidelijke ontwikkeling van de Ierse visserij-industrie zou zijn gewaarborgd;

7 dat de Raad nadien zijn beraadslagingen over de invoering van een gemeenschappelijke regeling voor de instandhouding en het beheer van de visbestanden heeft hervat op basis van een reeds op 8 oktober 1976 door de Commissie aangeboden ontwerp-verordening (PB 1976, C 255, blz. 3);

8 dat de Commissie met het oog op de gebleken moeilijkheden op 3 december 1976 een voorstel heeft gedaan dat zich beperkte tot de instelling van tijdelijke maatregelen, welk voorstel zij, rekening houdend met de meningsverschillen in de Raad, later herhaaldelijk heeft gewijzigd;

9 dat moet worden opgemerkt dat de Ierse regering actief heeft deelgenomen aan 's Raads beraadslagingen over dit onderwerp en op 13 december 1976 aanvullende voorstellen heeft gedaan ter afronding van de voorgeslagen instandhoudingsmaatregelen;

10 dat deze voorstellen een aantal bepalingen omvatten zoals uitsluiting van fabrieksschepen, aanwijzing van bijzondere schoongebieden voor bepaalde soorten, verbod van zekere vismethoden, alsmede uitsluiting van vaartuigen met een lengte van meer dan 85 voet of een motorvermogen van meer dan 1 000 pk uit een kustzone van 20 mijl;

11 dat in dit stadium van het beraad de Ierse delegatie de dringende noodzaak van instandhoudingsmaatregelen bij voortduring onder de aandacht van de Raad heeft gebracht, daarbij te kennen gevende dat wanneer niet snel overeenstemming werd bereikt, Ierland zich tot eenzijdig optreden genoopt zou zien;

12 dat toen deze waarschuwing tijdens de wederom vruchteloos verlopen zitting van de Raad van 8 en 9 februari 1977 met nadruk was herhaald, de Commissie op 11 februari 1977 de Ierse regering schriftelijk erop heeft gewezen dat overeenkomstig de resolutie van 's-Gravenhage een Lid-Staat slechts instandhoudingsmaatregelen mocht nemen na raadpleging en gevraagde goedkeuring van de Commissie, waaraan zij toevoegde dat het overleg in de Raad deze procedure niet kon vervangen;

13 dat de Ierse minister van Buitenlandse Zaken, onder verwijzing naar de door zijn land op 13 december 1976 ingediende voorstellen, op 14 februari 1977 aan de Commissie heeft medegedeeld dat „tot zijn spijt de regering heeft beslist dat de zaak geen uitstel meer gedoogt en dat thans eenzijdige instandhoudingsmaatregelen van tijdelijke aard moeten worden genomen", %welke mededeling vergezeld ging van summiere gegevens betreffende de hoofdlijnen van de voorgenomen maatregelen, en van de aankondiging dat de invoeringsverordeningen daags daarop, 15 februari, door de minister van Visserij zouden worden vastgesteld;

14 dat de Ierse minister van Visserij in werkelijkheid op 16 februari 1977 twee verordeningen heeft vastgesteld, waarvan de eerste, getiteld „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) Order 1977", aan alle vissersvaartuigen de toegang tot en de uitoefening van de visserij verbiedt in een zeegebied gelegen binnen de exclusieve visserijzone van Ierland, begrensd door de parallel van 56° 30' NB, de meridiaan van 12° WL en de parallel van 50° 30' NB, terwijl de tweede verordening, getiteld, „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) (Nr. 2) Order 1977", een ontheffing van dit verbod bevat voor vissersvaartuigen met een geregistreerde lengte van minder dan 33 m of een motorvermogen van minder dan 1 100 pk (welke verordeningen hierna worden aangeduid als „de Ierse maatregelen");

15 dat de Commissie, na spoedoverleg met de vertegenwoordigers van de regering van Ierland en de andere belanghebbende Lid-Staten, bij schrijven van 22 februari 1977 de genoemde maatregelen ten stelligste heeft afgekeurd en de Ierse regering heeft verzocht de toepassing ervan op te schorten tot na de eerstvolgende bijeenkomst van de Raad, waarvan op dat moment spoedig een besluit mocht worden verhoopt;

16 dat tijdens de bijeenkomst van 25 maart 1977 tussen de leden van de Raad, waaronder Ierland, daadwerkelijk een ruime overeenstemming over de laatste voorstellen van de Commissie is gebleken, doch wegens het verzet van één der Lid-Staten bij die gelegenheid geen besluit kon worden genomen;

17 dat na deze mislukking de Ierse regering op 4 april 1977 de Commissie heeft medegedeeld dat de verordeningen van 16 februari 1977 op 10 april daaropvolgende in werking zouden treden;

18 dat de Commissie na dit eenzijdig optreden van Ierland de voorbereidende procedure van artikel 169 heeft ingeleid, welke uiteindelijk heeft geresulteerd in het beroep op het Hof;

De samenhang met zaak 88/77

19 Overwegende dat het District Court for the District Court Area of Cork City (Ierland) bij beschikking van 7 juli 1977 krachtens artikel 177 EEG-Verdrag het Hof prejudiciële vragen heeft gesteld over de verenigbaarheid van de Ierse maatregelen met het gemeenschapsrecht, zulks in het kader van een strafvervolging tegen de schippers van een aantal Nederlandse trawlers, verdacht van overtreding van de verbodsbepalingen van de verordeningen van 16 februari 1977;

20 dat in die zaak, op de rol van het Hof ingeschreven onder nr. 88/77, opmerkingen zijn ingediend door partijen in het hoofdgeding, de regering van de Franse Republiek en van het Koninkrijk der Nederlanden, alsmede door de Commissie;

21 dat ofschoon de in die zaak gestelde vragen goeddeels samenvallen met de rechtsproblematiek van de onderhavige zaak, niettemin de verdachten in de voor het District Court te Cork aanhangige strafzaak en de Franse regering enkele bijzondere argumenten hebben aangevoerd waarvan het raadzaam lijkt ook in het kader van de onderhavige zaak kennis te nemen met het oog op een alomvattend onderzoek van het geschil in al zijn aspecten;

22 dat de rechten van partijen hierdoor niet worden geschonden, aangezien alle partijen die bij de onderhavige procedure zijn betrokken, ook in zaak 88/77 opmerkingen hebben gemaakt;

De voorlopige maatregelen

23 Overwegende dat tenslotte in de herinnering moet worden geroepen dat de Commissie, bij het instellen van haar beroep krachtens artikel 169 EEG-Verdrag, het Hof overeenkomstig artikel 189 van het Verdrag en artikel 83 van het Reglement voor de procesvoering tevens heeft verzocht om voorlopige maatregelen in de vorm van een bevel aan de Ierse regering de litigieuze maatregelen te schorsen totdat het Hof in de hoofdzaak zou hebben beslist;

24 dat het Hof in dit verzoek heeft bewilligd bij beschikkingen van achtereenvolgens 22 mei, 21 juni en 13 juli 1977 (Jurispr. 1977, blz. 937 en 1411), bij de laatste waarvan Ierland is bevolen de litigieuze maatregelen uiterlijk 18 juli 1977 te schorsen;

25 Overwegende dat de Ierse regering heeft doen weten de bevoegde instanties instructie te hebben gegeven de litigieuze maatregelen na het in 's Hofs beschikking genoemde tijdstip buiten toepassing te laten, en dat verdere stappen onnodig waren daar de beschikking „met ingang van het erin genoemde tijdstip in Ierland rechtskracht heeft verkregen, met schorsende werking overeenkomstig de uitspraak en met ingang van dat tijdstip, voor de beide ‚Sea Fisheries Orders' ";

26 dat dit volgens de verstrekte toelichting een uitvloeisel is van de bepalingen van de Ierse constitutie en van de „European Communities Act 1972", welke aan het recht der Gemeenschap — daaronder begrepen de arresten en beschikkingen van het Hof van Justitie — voorrang verleent boven het nationale Ierse recht;

27 dat de Commissie, na van deze verklaring in kennis te zijn gesteld, daartegen geen bezwaren heeft ingebracht;

Het toepasselijke recht

28 Overwegende dat de visserij evenzeer als alle andere economische activiteiten onder de werkingssfeer van het EEG-Verdrag valt en meer inzonderheid in artikel 38 van het Verdrag als een onderdeel van de landbouw wordt beschouwd en aldus voorwerp is van een bij dat artikel in het vooruitzicht gesteld gemeenschappelijk beleid;

29 dat een eerste regeling van de vraagstukken van de visserij was vastgesteld in het kader van twee verordeningen van de Raad, te weten nr. 2141/70 van 20 oktober 1970, houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector, gebaseerd op de artikelen 7, 42, 43 en 235 van het Verdrag (PB 1970, L 236, blz. 1), en nr. 2142/70 van dezelfde datum, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijprodukten, gebaseerd op de artikelen 42 en 43 (PB 1970, L 236, blz. 5);

30 dat de daarin omschreven regeling door de artikelen 98 tot en met 103 van de Toetredingsakte (hoofdstuk 3 van titel II, betreffende de landbouw) in bepaalde opzichten is aangevuld;

31 dat van deze bepalingen inzonderheid aandacht verdient artikel 102, volgens hetwelk „uiterlijk vanaf het zesde jaar na de toetreding de Raad de voorwaarden vaststelt voor de uitoefening van de visserij, ten einde de bescherming van de visbanken en het behoud van de biologische rijkdommen van de zee te waarborgen";

32 dat na de vergroting van de Gemeenschap de bepalingen betreffende de visserij zijn overgenomen in twee verordeningen van de Raad, welke steunden op dezelfde grondslagen als de vroegere verordeningen en daarnaast op de

Toetredingsakte, te weten verordening nr. 100/76 van 19 januari 1976, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijprodukten, en verordening nr. 101/76 van dezelfde datum, houdende de totstandbrenging van een gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector (PB 1976, L 20, blz. 1 en 19);

33 dat artikel 1 van laatstgenoemde verordening luidt als volgt:

„Ten einde te bevorderen dat de visserijsector zich binnen het algemene raam van de economie harmonisch en evenwichtig ontwikkelt en dat de biologische rijkdommen van de zee en van de binnenwateren rationeel worden geëxploiteerd, worden een gemeenschappelijke regeling voor de uitoefening van de zeevisserij, alsmede bijzondere maatregelen met het oog op passende acties en op de coördinatie van het structuurbeleid van de Lid-Staten in deze sector vastgesteld";

34 dat artikel 2, lid 1, bepaalt:

„De in elk van de Lid-Staten geldende regeling voor de uitoefening van de visserij in het gedeelte der zee dat onder hun soevereiniteit of hun jurisdictie valt, mag niet leiden tot verschillen in behandeling ten opzichte van andere Lid-Staten.

Met name dienen de Lid-Staten te waarborgen dat voor alle vissersvaartuigen die onder de vlag van één der Lid-Staten varen en op het grondgebied van de Gemeenschap staan ingeschreven, gelijke voorwaarden gelden ten aanzien van de toegang tot en de bevissing van de visgronden in het in de voorgaande alinea bedoelde gedeelte der zee";

35 dat tenslotte artikel 4 derzelfder verordening bepaalt dat

„ingeval de uitoefening van de visserij in het in artikel 2 bedoelde gedeelte der zee van de Lid-Staten bepaalde visgronden aan de risico's van overbevissing blootstelt, de Raad, op voorstel van de Commissie, volgens de procedure van artikel 43, lid 2, van het Verdrag, de voor de instandhouding van deze visgronden noodzakelijke maatregelen (kan) vaststellen.

Deze maatregelen kunnen met name beperkingen inhouden inzake de vangst van bepaalde vissoorten, de visgronden, de visperioden, de vismethoden en de vistuigen";

36 dat op initiatief van de Commissie het bijzondere probleem van de instandhouding der visgronden weer door de Raad is aangevat in het kader van eerder genoemde resolutie van 's-Gravenhage betreffende de gecoördineerde uitbreiding tot 200 mijl van de langs de kusten der Noordzee en de noordelijke Atlantische Oceaan gelegen visserijzones;

37 dat blijkens bijlage VI bij die resolutie de Raad zich akkoord heeft verklaard met een verklaring van de Commissie van de volgende inhoud:

„In afwachting van de invoering van de thans in voorbereiding zijnde communautaire maatregelen inzake de instandhouding van het visbestand zullen de Lid-Staten geen unilaterale instandhoudingsmaatregelen nemen.

Indien echter in de internationale commissies voor de visserij geen overeenstemming wordt bereikt voor het jaar 1977 en indien vervolgens niet onmiddellijk autonome communautaire maatregelen kunnen worden aangenomen, kunnen de Lid-Staten als conservatoire maatregel en op niet-discriminerende wijze de passende maatregelen nemen ter bescherming van de visbestanden in de viszones die aan hun kusten grenzen.

Alvorens deze maatregelen te nemen, tracht de betrokken Lid-Staat de goedkeuring van de Commissie te verkrijgen, die in alle stadia van deze procedures moet worden geraadpleegd.

Deze eventueel te nemen maatregelen lopen niet vooruit op de beleidslijnen die zullen worden aangenomen voor de tenuitvoerlegging van de communautaire instandhoudingsmaatregelen";

38 Overwegende dat een eerste verweer van de Ierse regering betrekking heeft op het geografische toepassingsgebied van verordening nr. 101/76;

39 dat immers de Ierse regering, met een beroep op artikel 2, lid 3, van verordening nr. 101/76, luidende: „Het in dit artikel bedoelde gedeelte der zee is het gedeelte dat als zodanig wordt aangeduid door de in iedere Lid-Staat geldende wetten", stelt dat de verordening enkel van toepassing is in de wateren die bij haar inwerkingtreding — dus vóór de uitbreiding van de visserijzones per 1 januari 1977 — als Ierse wateren werden aangeduid;

40 dat dienvolgens de bepalingen van deze verordening niet toepasselijk zouden zijn in het zeegebied waarvoor de litigieuze maatregelen gelden, en de werking der verordening enkel middels een desbetreffende wijziging ervan tot het betrokken zeegebied zou kunnen worden uitgebreid;

41 Overwegende dat de Commissie dit door haar „verrassend" genoemde argument in strijd acht met de aan de artikelen 100-103 Toetredingsakte en de bepalingen van verordening nr. 101/76 te geven uitlegging en onverenigbaar met het standpunt van de Ierse regering bij het overleg binnen de Raad over de resolutie van 's-Gravenhage en over enkele verordeningen betreffende deze materie;

42 dat de Commissie voorts erop wijst dat bij de uitlegging welke de Ierse regering aan de omschrijving van artikel 2, lid 3, van verordening nr. 101/76 geeft, het toepassingsgebied van het gemeenschappelijk structuurbeleid in de visserijsector beperkt zou zijn tot een klein gedeelte van het zeegebied waarover de Lid-Staten jurisdictie uitoefenen, en de Raad geen instandhoudingsmaatregelen voor de wateren buiten de oude 12-mijlszone zou kunnen vaststellen;

43 dat de Nederlandse regering ten deze betoogt dat het geografische toepassingsgebied van het gemeenschapsrecht door de som van de territoria in Europa van de Lid-Staten wordt bepaald en dat mitsdien door elke wijziging van de grenzen van het gebied waarover een Lid-Staat jurisdictie uitoefent, tevens de grenzen van de gemeenschappelijke markt worden verlegd;

44 dat dit de grondgedachte zou zijn van artikel 2, lid 3, van verordening nr. 101/76 met betrekking tot het gedeelte der zee dat door de wet van een Lid-Staat wordt aangeduid als vallende onder diens jurisdictie, ongeacht het tijdstip waarop die wet in werking is getreden;

45 Overwegende dat, met het oog op de afbakening van het geografische toepassingsgebied en bij de uitlegging van de bepalingen van verordening nr. 101/76, het juridisch kader evenzeer als het voorwerp en doel hiervan in aanmerking zijn te nemen;

46 dat de verordeningen, als handelingen der instellingen op de grondslag van het Verdrag, in beginsel hetzelfde geografische toepassingsgebied hebben als het Verdrag zelf;

47 dat artikel 2, lid 3, van verordening nr. 101/76 mitsdien moet worden opgevat als een verwijzing naar het toepassingsgebied van het gemeenschapsrecht in zijn geheel, in de omvang die dat gebied op enig moment heeft;

48 dat bijgevolg de verwijzing naar de in de verschillende Lid-Staten „geldende wetten" betreffende de grenzen van het onder hun soevereiniteit of jurisdictie vallende zeegebied moet worden uitgelegd als een verwijzing naar de wetten die op enig moment tijdens de geldigheidsduur van de betrokken verordening van toepassing zijn;

49 dat enkel deze uitlegging te rijmen valt met het voorwerp en het doel van de verordening, te weten het tot stand brengen van een gemeenschappelijke regeling voor de uitoefening van de visserij in het gehele zeegebied van de Lid-Staten;

50 dat dienvolgens elke uitbreiding van het betrokken zeegebied automatisch een overeenkomstige uitbreiding van het toepassingsgebied van de verordening meebrengt;

51 dat derhalve de door de Ierse regering aan artikel 2, lid 3, van verordening nr. 101/76 gegeven uitlegging moet worden verworpen;

Het geschil ten gronde

52 Overwegende dat alle partijen in de twee procedures erkennen dat op het tijdstip waarop de maatregelen in geding werden getroffen, maatregelen ter instandhouding van de visgronden in het zeegebied onder Ierse jurisdictie dringend gewenst, ja zelfs noodzakelijk waren;

53 dat evenmin wordt betwist dat die noodzaak was blijven bestaan ondanks een aanmerkelijke vermindering van de vangsten van sommige derde landen in het betrokken zeegebied na de uitbreiding van de visserijzone per 1 januari 1977 en de door de Gemeenschap getroffen regelingen;

54 dat mitsdien het geschil beperkt is tot vier groepen argumenten, die door partijen in de twee gedingen met meer of minder klem naar voren zijn gebracht en betrekking hebben op

— de bevoegdheid van Ierland,

— de in casu door de Ierse regering gevolgde procedure,

— de vraag of de Ierse maatregelen als echte instandhoudingsmaatregelen zijn te beschouwen,

— de vraag of Ierland, door die maatregelen in te voeren, heeft gehandeld in strijd met de non-discriminatieregel van artikel 7 EEG-Verdrag en verordening nr. 101/76;

55 Overwegende dat in de eerste plaats het probleem van de bevoegdheid moet worden onderzocht, dat bij alle andere middelen, met inbegrip van dat betreffende een eventuele inbreuk op de non-discriminatieregel, wordt voorondersteld;

De bevoegdheid van de Ierse staat

56 Overwegende dat de verdachten in het hoofdgeding van zaak 88/77 de bevoegdheid van de Ierse staat om op nationaal niveau instandhoudingsmaatregelen te nemen, bestrijden aangezien de bevoegdheid tot het nemen van zodanige maatregelen huns inziens thans aan de Gemeenschap is toegevallen;

57 dat zij zich voor deze stelling met name beroepen op artikel 102 Toetredingsakte, waarbij de gemeenschapsinstellingen bij uitsluiting bevoegd zijn verklaard de voorwaarden voor de uitoefening van de visserij vast te stellen teneinde de bescherming van de visbanken en het behoud van de biologische rijkdommen van de zee te waarborgen, op de verordeningen nrs. 100 en 101/76, die tot doel hebben de markt van visserijprodukten en de structuurpolitiek in de visserijsector op gemeenschappelijke leest te schoeien, en op de resolutie van 's-Gravenhage voor zover daarin sprake is van uitbreiding van de visserijzones „in een onderling afgestemde actie";

58 dat het arrest van 14 juli 1976 (gevoegde zaken 3, 4 en 6/76, Kramer e.a., Jurispr. 1976, blz. 1279) niet tegen de door hen voorgestane opvatting zou ingaan, omdat daarin een nationale bevoegdheid ter zake slechts is aanvaard voor zover deze verband houdt met eerder aangegane internationale verbintenissen;

59 dat de Franse regering in haar in zaak 88/77 ingediende memorie harerzijds erop wijst dat het visserijbeleid blijkens artikel 38, lid 1, EEG-Verdrag en de latere verordeningen een zaak van de Gemeenschap is, en deze rechtspositie, inzonderheid voor wat de instandhoudingsmaatregelen betreft, door artikel 102 Toetredingsakte en de resolutie van 's-Gravenhage is bevestigd;

60 dat deze opvatting ook steun zou vinden in 's Hofs rechtspraak in de zaak-Kramer;

61 dat dus de Gemeenschap als zodanig bevoegd zou zijn een blijvende regeling voor de uitoefening van de visserij vast te stellen, welke bevoegdheid volgens 's Hofs vaste rechtspraak, en met name rechtsoverweging 31 van het arrest van 31 maart 1971 (zaak 22/70, Commissie/Raad, Jurispr. 1971, blz. 263), exclusief is;

62 dat de Franse regering hieruit afleidt dat alle eenzijdige maatregelen der Lid-Staten op dit gebied niet meer met het gemeenschapsrecht in overeenstemming zullen zijn zodra de Gemeenschap eenmaal volledig gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid of de overgangsperiode van artikel 102 Toetredingsakte is verstreken;

63 Overwegende dat, zoals het Hof in het arrest-Kramer van 14 juli 1976 reeds heeft verklaard, de Gemeenschap bevoegd is instandhoudingsmaatregelen vast te stellen, en zulks zowel autonoom als bij wege van verdragen met derde landen of in het kader van internationale organisaties;

64 dat voor zover de Gemeenschap van deze bevoegdheid gebruik heeft gemaakt, de door haar getroffen regelingen alle afwijkende bepalingen der Lid-Staten terzijde stellen;

65 dat daarentegen, zolang de overgangsperiode van artikel 102 Toetredingsakte niet is verstreken en de Gemeenschap geen volledig gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid ter zake, de Lid-Staten op nationaal niveau de geëigende instandhoudingsmaatregelen mogen nemen, onverminderd evenwel de ingevolge het Verdrag, met name artikel 5, op hen rustende verplichting tot samenwerking;

66 dat dus de Raad in bijlage VI bij de resolutie van 's-Gravenhage — na erop te hebben gewezen dat de Lid-Staten in afwachting van de invoering van communautaire maatregelen in principe geen eenzijdige instandhoudingsmaatregelen zouden nemen — terecht heeft verklaard dat indien communautaire maatregelen niet tijdig zouden zijn aangenomen, de Lid-Staten maatregelen van tijdelijke aard konden vaststellen;

67 dat mitsdien, gezien het verzuim van de Raad en de onmogelijkheid om in het kader daarvan een algemene oplossing te vinden, Ierland gerechtigd was

instandhoudingsmaatregelen voor het onder zijn verantwoordelijkheid vallende zeegebied te nemen, mits deze voor het overige in overeenstemming waren met de eisen van het gemeenschapsrecht;

68 dat mitsdien het in zaak 88/77 voorgedragen middel betreffende de bevoegdheid van de Ierse staat in de betrokken periode, moet worden afgewezen;

Het discriminatoire karakter van de Ierse maatregelen

69 Overwegende dat volgens het betoog van de Commissie de Ierse maatregelen, ofschoon gebaseerd op ogenschijnlijk neutrale criteria zoals de grootte en het motorvermogen van de vaartuigen, in werkelijkheid discriminerend zijn, en zulks om tweeërlei redenen;

70 dat zou zijn gebleken dat de Ierse vissersvloot nauwelijks vaartuigen omvat die buiten de specificaties der litigieuze verordeningen vallen, afgezien van twee schepen waarvan er één zeker nooit in het verboden gebied heeft gevist, terwijl de vloot van bepaalde andere Lid-Staten, inzonderheid Frankrijk en Nederland, door de maatregelen zwaar zou worden getroffen;

71 dat die maatregelen bovendien tot verschillen in behandeling van de Lid-Staten zouden leiden, in die zin dat de hoofdzakelijk uit grote vaartuigen bestaande Nederlandse vissersvloot nagenoeg volledig uit de betrokken wateren wordt geweerd en de Franse vloot eveneens, zij het minder ernstig, wordt getroffen, terwijl de Britse vissersvloot wegens haar kenmerken in het geheel niet erdoor wordt geraakt;

72 dat Ierland met die maatregelen dus zowel inbreuk zou hebben gemaakt op de algemene non-discriminatieregel van artikel 7 EEG-Verdrag als op het bepaalde bij artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76, waarnaar in bijlage VI bij de resolutie van 's-Gravenhage is verwezen;

73 dat dit betoog door de Franse en de Nederlandse regering wordt ondersteund, die van mening zijn dat daarmee een van de belangrijkste grondslagen van het gemeenschappelijk visserijbeleid is aangetast;

74 dat de verdachten in het hoofdgeding van zaak 88/77 dezelfde argumenten aanvoeren en daarbij beklemtonen dat de Ierse maatregelen, door te kiezen voor een criterium gebaseerd op de grootte en het vermogen van de vaartuigen, discrimineren tegen grote schepen, waardoor de economische voordelen van de schaalvergroting bij de modernisering van de Nederlandse vissersvloot teniet worden gedaan;

75 dat daartegenover de Ierse regering erop wijst dat de gewraakte maatregelen op technische criteria zijn gebaseerd zonder enig verband met de nationaliteit van de vaartuigen;

76 dat de ongelijke uitwerking van die maatregelen een onvermijdelijk gevolg is van de samenstelling van de vloten van de verschillende staten en niet van de gekozen criteria, die derhalve niet als discriminerend kunnen worden aangemerkt;

77 dat de voordelen die de getroffen maatregelen voor de Ierse vissers kunnen opleveren, volgens de Ierse regering een rechtvaardiging vinden in de — door de Gemeenschap zelf herhaaldelijk en nog in de resolutie van 's-Gravenhage erkende — noodzaak de groei van de Ierse visserij-industrie te bevorderen;

78 Overwegende dat, zoals het Hof meermaals in ander verband en met name in zijn arrest van 12 februari 1974 (zaak 152/73, Sotgiu, Jurispr. 1974, blz. 153) heeft verklaard, de in het gemeenschapsrecht verankerde regel van gelijke behandeling niet alleen de zichtbare discriminaties op grond van nationaliteit verbiedt, maar ook alle verkapte vormen van discriminatie, die door toepassing van andere onderscheidingscriteria in feite tot hetzelfde resultaat leiden;

79 dat dit zonder enige twijfel het geval is bij de criteria van de litigieuze maatregelen, die ertoe leiden dat een groot deel van de vissersvloten van andere Lid-Staten, die van oudsher de visserij in de Ierse wateren hebben beoefend, uit dat gebied wordt geweerd, terwijl die zelfde maatregelen geen enkele vergelijkbare verplichting voor Ierse onderdanen bevatten;

80 dat mitsdien die maatregelen in strijd zijn zowel met artikel 7 EEG-Verdrag, dat discriminaties op grond van nationaliteit verbiedt, als met artikel 2, lid 1, van verordening nr. 101/76, volgens hetwelk de in elk der Lid-Sta-

ten geldende regeling voor de uitoefening van de visserij in het gedeelte der zee dat onder hun soevereiniteit of hun jurisdictie valt, niet mag leiden tot verschillen in behandeling ten opzichte van andere Lid-Staten;

De overige middelen

81 Overwegende dat de Commissie, daarbij door de Franse en de Nederlandse regering ondersteund, nog heeft betoogd dat de Ierse maatregelen niet als echte instandhoudingsmaatregelen zijn te beschouwen;

82 Overwegende dat het niet nodig lijkt dit vraagpunt te beslissen, waar immers op grond van de voorgaande overwegingen het discriminatoire karakter van de Ierse maatregelen kon worden vastgesteld;

83 Overwegende dat in de loop van de procedure herhaaldelijk kritiek is geoefend op de handelwijze van de Ierse regering wegens de negatieve gevolgen daarvan zowel voor de verwezenlijking van een gemeenschappelijk visserijbeleid als voor de belangenbehartiging van de Gemeenschap bij de onderhandelingen met derde landen;

84 dat dit laatste punt met name door de Commissie is beklemtoond, die de invloed van de Ierse maatregelen op de externe onderhandelingen tot voorwerp van een afzonderlijk middel heeft gemaakt;

85 Overwegende dat het, gelet op de voorgaande conclusies, niet noodzakelijk lijkt op al deze grieven uitspraak te doen;

86 dat ten deze kan worden verwezen naar de desbetreffende overwegingen in 's Hofs beschikking van 22 mei 1977;

87 Overwegende dat uit het voorgaande volgt dat weliswaar niet kan worden betwist dat Ierland, bij gebreke van adequate regelingen op gemeenschapsniveau, bevoegd was tijdelijke instandhoudingsmaatregelen voor het onder zijn jurisdictie vallende gedeelte der zee te nemen, doch niettemin moet worden vastgesteld dat het, wegens het discriminatoire karakter van de bij de verordeningen van de minister van Visserij ingestelde maatregelen, zijn uit het Verdrag en meer in het bijzonder artikel 7 EEG-Verdrag en artikel 2 van verordening nr. 101/76 voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen;

Ten aanzien van de kosten

88 Overwegende dat volgens artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding wordt verwezen;

89 dat verweerder in het ongelijk is gesteld;

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende, verstaat:

1. **Door het invoeren van de verordeningen van de minister van Visserij van 16 februari 1977, getiteld „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) Order 1977" en „Sea Fisheries (Conservation and Rational Exploitation) (Nr. 2) Order, 1977", is Ierland zijn uit het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen niet nagekomen.**

2. **Ierland wordt verwezen in de kosten van het geding, met inbegrip van de kosten die op de procedure in kort geding zijn gevallen.**

Kutscher Sørensen Bosco

Donner Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zestien februari negentienhonderdachtenzeventig.

De griffier
A. Van Houtte

De president
H. Kutscher